

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลตาจง

อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

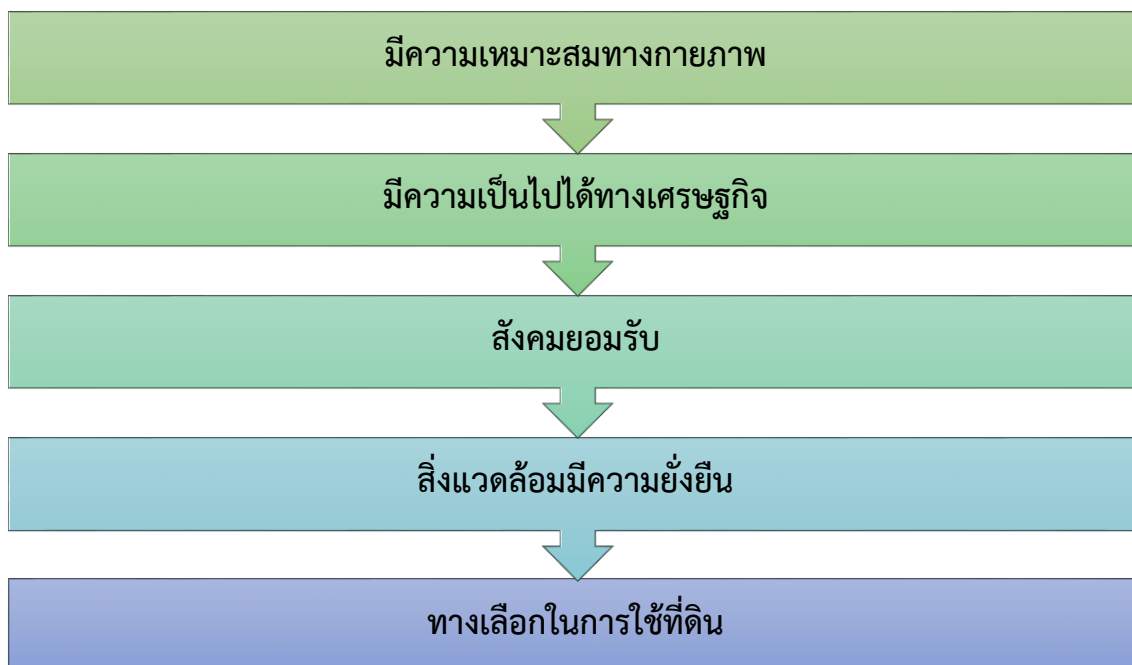

สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ

กันยายน

2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-2
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-9
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-10
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-9

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5	การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
	5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
	5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
	5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน	6-1
	6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
	6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
	6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-5
	6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
	6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-20
	6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-20
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
	7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
	7.2 ตัวชี้วัด	7-1
	7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-1
	7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
	7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
	7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-6
	เอกสารอ้างอิง	อ1
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
	ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2532-2561	2-7
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	2-10
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2564	2-13
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2564	2-15
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2563	2-17
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2563	2-20
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-5
3-3 บ่อบาดาล ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-6
3-4 หน่วยงานที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-14
3-5 สมบัติดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-16
3-6 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-20
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	5-4
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	6-6
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-7
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-10

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	2-3
2-2	ความลาดชัน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	2-4
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	2-5
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดบุรีรัมย์	2-8
2-5	สมดุขของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์	2-9
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	2-12
2-7	สัดส่วนคร่าวเรือนเกษตร ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	2-15
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2563	2-22
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-4
3-5	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-8
3-6	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-9
3-7	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-18
3-8	ทรัพยากรดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-19
3-9	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	3-21
4-1	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	4-5
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	4-8
4-3	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	4-10
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	6-19
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	6-20

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาคแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณผลิตพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำชั้นบนไคและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“**ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค้ำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตาม ขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“**ดิน**” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรม ปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“**การใช้ที่ดิน**” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“**การใช้ที่ดิน**” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“**การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน**” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

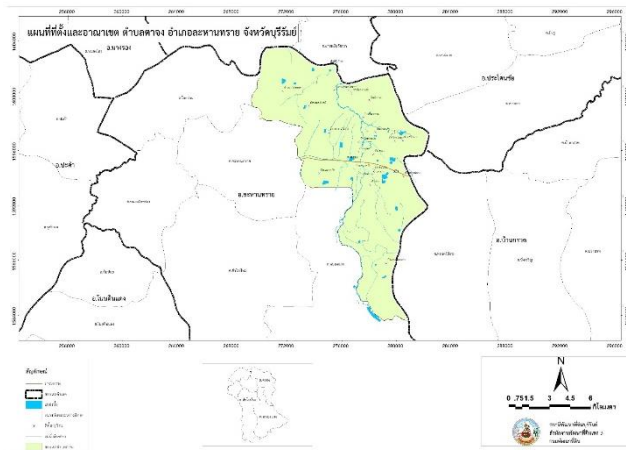
1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำดี พืชงาม เกษตรยั่งยืน”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอละหานทราย มีเนื้อที่ มีเนื้อที่ 189 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 118,125 ไร่ ห่างจากตัวอำเภอละหานทราย ประมาณ 10 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลยายแยมพัฒนา และตำบลถาวร อำเภอพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ตำบลเขาคอกและตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองไม้งาม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย และตำบลถาวร

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

(คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลตาจ,2563)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 22 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านยางโป่งสะเดา	หมู่ที่ 12 บ้านดอนมัน
หมู่ที่ 2 บ้านโคกตาพรหม	หมู่ที่ 13 บ้านหัวทำนบ
หมู่ที่ 3 บ้านบุ	หมู่ที่ 14 บ้านสว่างพัฒนา
หมู่ที่ 4 บ้านละลม	หมู่ที่ 15 บ้านหนองคัน
หมู่ที่ 5 บ้านตาจ	หมู่ที่ 16 บ้านหนองมดแดง
หมู่ที่ 6 บ้านหนองปรือ	หมู่ที่ 17 บ้านหนองโบสถ์
หมู่ที่ 7 บ้านหนองปรือใหม่	หมู่ที่ 18 บ้านเทพย์คัมพัฒนา
หมู่ที่ 8 บ้านหัวสะพาน	หมู่ที่ 19 บ้านไทยพัฒนา
หมู่ที่ 9 บ้านหัวสนาม	หมู่ที่ 20 บ้านหนองยาง
หมู่ที่ 10 บ้านตาจอน	หมู่ที่ 21 บ้านศิลาทอง
หมู่ที่ 11 บ้านโคกว่าน	หมู่ที่ 22 บ้านเทพย์คัม

(เขตการใช้ที่ดินตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์, 2550)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ตำบลตาจมีประวัติความเป็นมา ชุมชนแห่งนั้นก่อตั้งขึ้นมาประมาณ ๒๐๐ ปีมาแล้ว โดยมีผู้มาอาศัยบ้านเรือนอยู่รอบครัวแรกชื่อ “ตาจ” ต่อมาได้มีครอบครัวอื่นย้ายเข้ามาเรื่อยๆ ส่วนใหญ่อพยพมาจากเขมรดำ (ประเทศกัมพูชา) และจากจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากประเทศกัมพูชาในขณะนั้นตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส และเกิดการสู้รบกัน จึงมีผู้คนอพยพหนีภัยสงครามหาดินแดนที่สงบกว่า ส่วนผู้ที่อพยพมาจากจังหวัดนครราชสีมา เพราะว่าหนีคดีอาญาหลบมาซ่อนตัวในเขตป่าทึบ และเป็นการยากลำบากที่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะติดตามจับกุมได้และได้ร่วมกันก่อตั้งหมู่บ้านชื่อ “บ้านตาจ”

พ.ศ. ๒๕๐๔ บ้านตาจเดิมเป็นหมู่บ้านที่ ๑๕ ตำบลละหานทราย กิ่งอําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ. ๒๕๐๖ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งตำบลตาจเป็นอีกตำบลหนึ่ง โดยแยกออกจากตำบลละหานทราย และบ้านตาจเป็นหมู่ที่ ๖ ของตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ คำว่า “ตาจ” เป็นคำที่มาจากภาษาเขมรว่า “ตาจ็อง” “จ็อง” หมายถึง ยอดปลาย “ตาจ” แปลว่า บ้านตายอด หรือบ้านยอดเยี่ยม โดยมีนายแก้ว เบ็ญจคุ้ม เป็นกำนันตำบลตาจคนแรก ราษฎรท้องถิ่นพูดภาษาท้องถิ่น เขมร ลาว

<https://tajongthph.wordpress.com> ค้นเมื่อ วันที่ 14 พฤษภาคม 2564

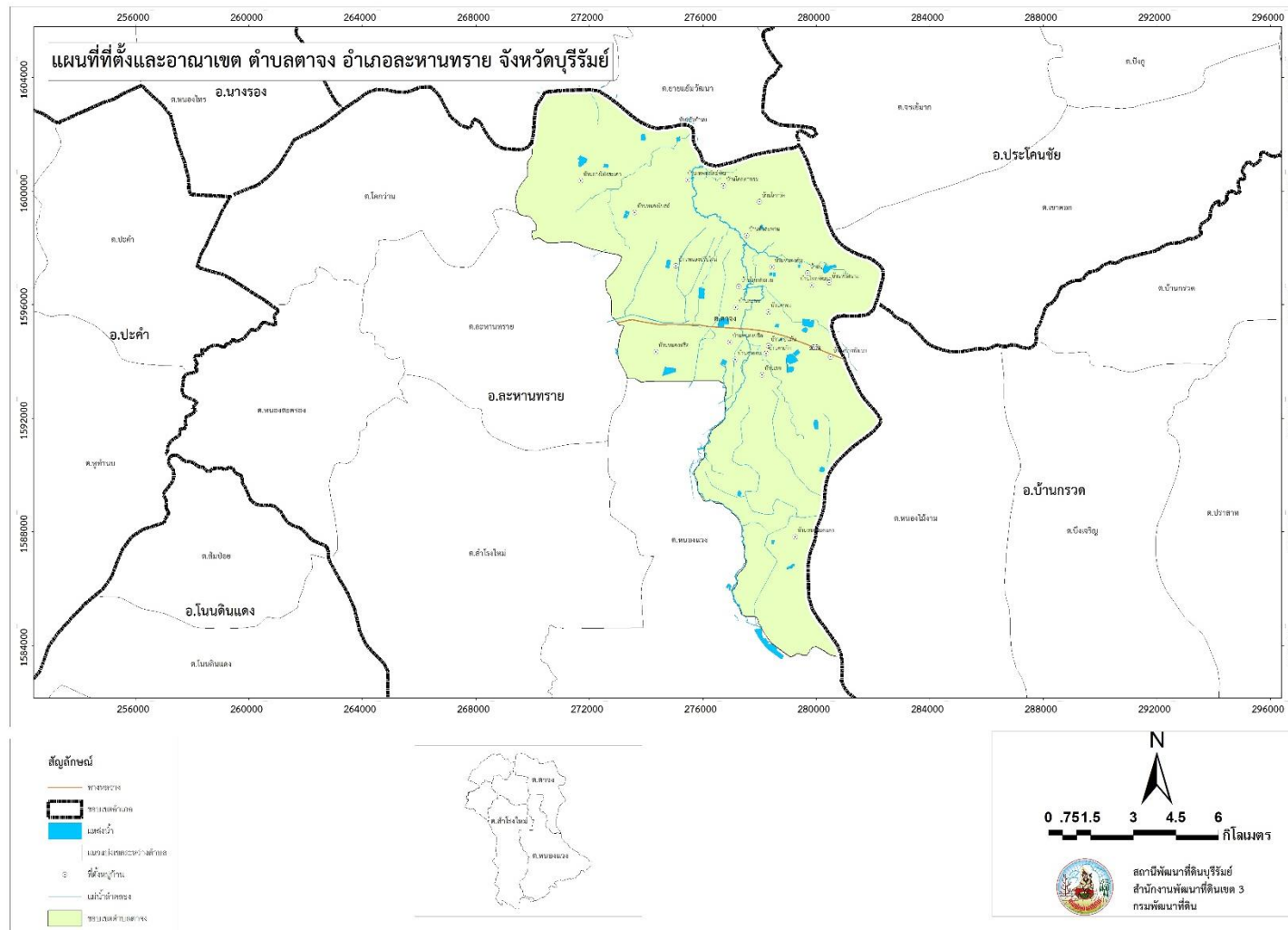
2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาเป็น 2-5 เปอร์เซ็นต์ และ 5-12 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

(รูปที่ 2-2)

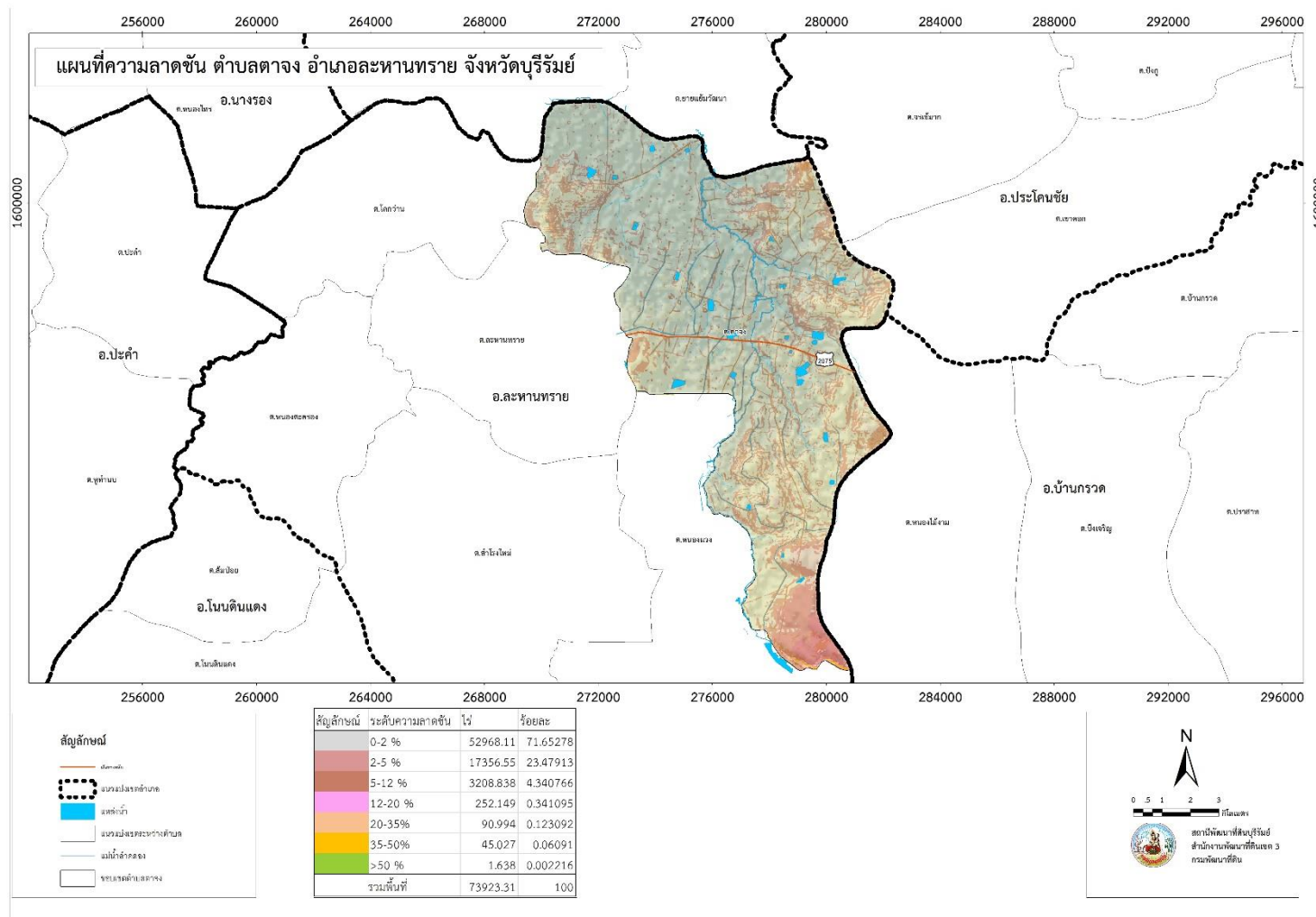
แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอเมืองลหานครย จังหวัคบุรีรัมย์

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลตาจ อําเภอเมืองลหานครย จังหวัคบุรีรัมย์

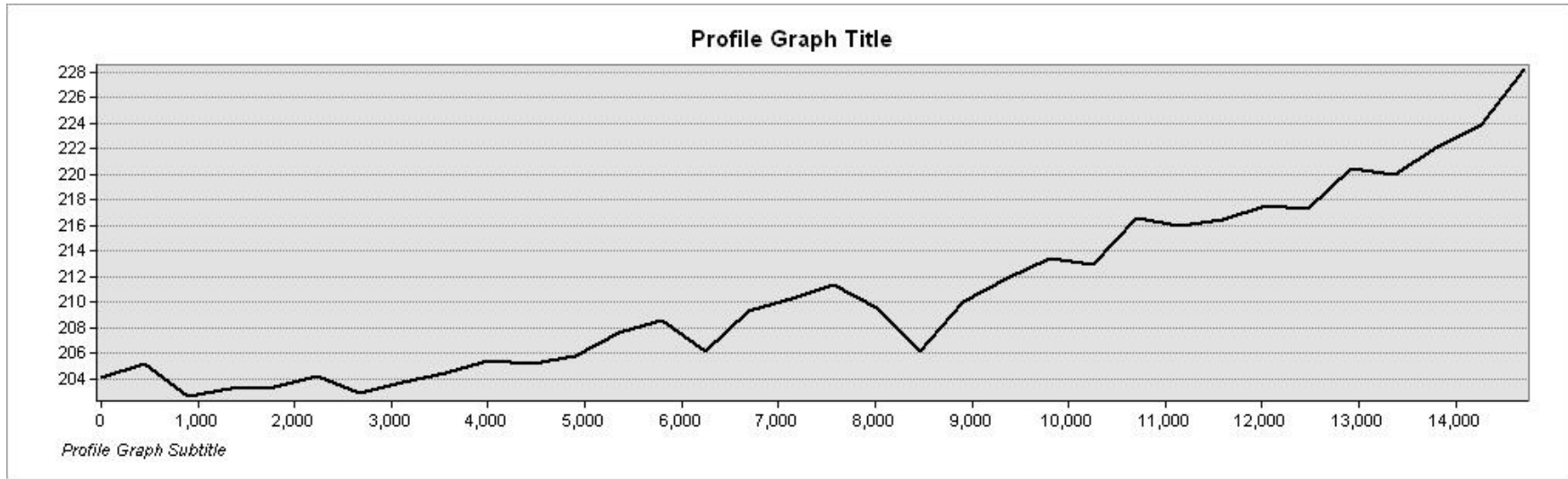
แผนการใช้ที่ดินตำบลตาบตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลตาบตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)

ระยะทาง (เมตร)

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลตาจาง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดลพบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรี ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุม 2 ชนิดที่พัดประจำฤดูกาล คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทย ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดลพบุรี พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อุณหภูมิ 14-32 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม-พฤษภาคม อุณหภูมิ 22-39 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน-ตุลาคม อุณหภูมิ 22-34 องศาเซลเซียส

2.5.3 อุณหภูมิ

อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 29.5 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.4 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

บริเวณจังหวัดลพบุรีมีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,212.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 116 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 249.4 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 18 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลตาจ้งมีฝนอยู่ในช่วง 1,250-1,350 มิลลิเมตร

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2560, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศลพบุรีได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคาย

ระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมมูลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ถึงต้นเดือนมีนาคม

(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ จังหวัดลพบุรี ปี 2532-2561

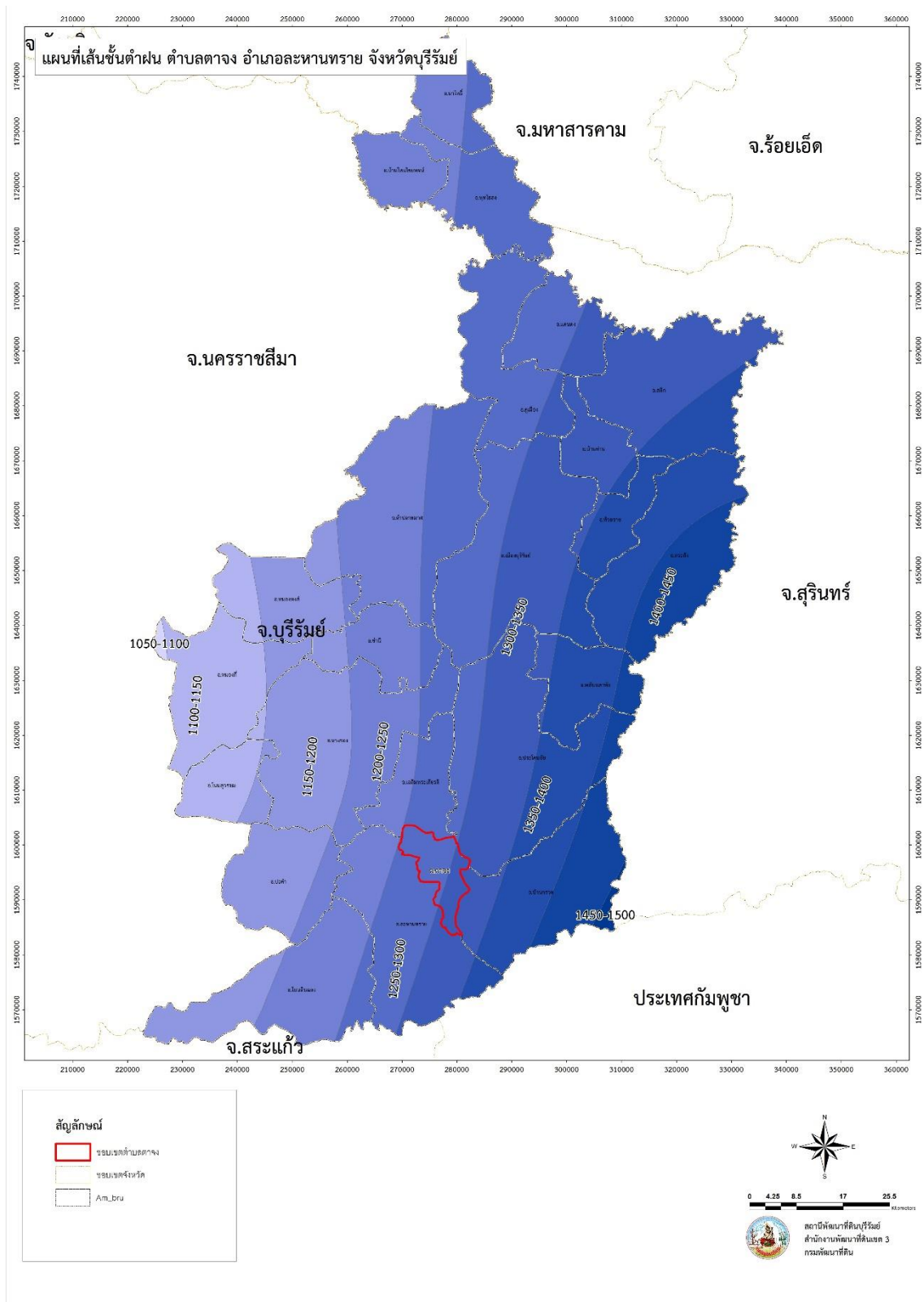
เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	18.1	31.4	24.2	70.0	5.2	1.4	5.2	68.8
ก.พ.	20.0	33.8	26.4	66.0	18.7	2.6	18.1	68.3
มี.ค.	22.8	35.7	28.6	67.0	48.9	5.2	45.1	84.0
เม.ย.	24.2	36.5	29.5	70.0	86.3	8.6	74.4	84.6
พ.ค.	24.6	35.1	28.9	77.0	171.2	15.2	124.3	83.4
มิ.ย.	24.7	34.4	28.7	77.0	125.8	14.4	100.5	82.8
ก.ค.	24.4	33.6	28.2	78.0	146.4	16.9	112.1	85.3
ส.ค.	24.3	33.2	27.9	80.0	193.1	16.9	133.4	82.2
ก.ย.	23.9	32.2	27.3	84.0	249.4	18.7	149.9	71.1
ต.ค.	23.1	31.3	26.6	83.0	131.3	11.2	103.7	71.6
พ.ย.	20.8	30.9	25.4	76.0	32.0	3.9	30.4	72.0
ธ.ค.	18.4	30.2	23.8	72.0	3.9	1.2	3.9	75.3
รวม	-	-	-	-	1,212.2	116.2	901.0	929.4
เฉลี่ย	22.4	33.2	27.1	75.0	-	-	-	-

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

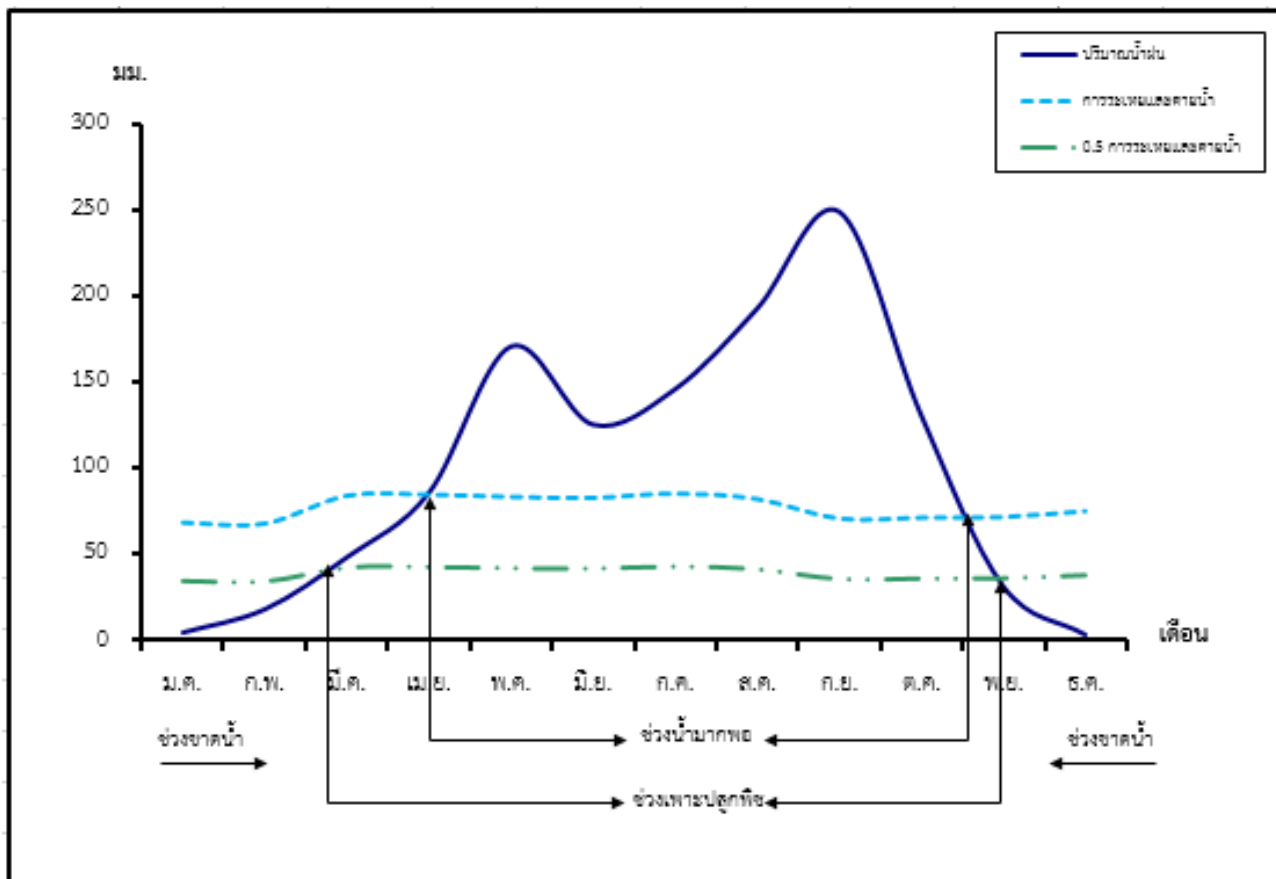
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอเมืองลําหนาย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 4,961 ไร่ หรือร้อยละ 7.72 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 56,725 ไร่ หรือร้อยละ 88.23 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 23,852 ไร่ หรือร้อยละ 37.10 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว
 - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 17,447 ไร่ หรือร้อยละ 27.14 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง มันสำปะหลัง/ยางพารา มันเทศ มะเขือเทศ
 - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 14,759 ไร่ หรือร้อยละ 22.96 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก
 - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 574 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว มะม่วง กล้วย ลำไย มะละกอ
 - 2.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 24 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก เสาวรส

- 2.6) โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 52 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล
- 2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 757 ไร่ หรือร้อยละ 1.18 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์
- 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,465 ไร่ หรือร้อยละ 2.28 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
- 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 387 ไร่ หรือร้อยละ 0.60 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม
- (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,961	7.72
A	พื้นที่เกษตรกรรม	56,725	88.23
A101	นาข้าว	23,852	37.10
A202	ข้าวโพด	7	0.01
A203	อ้อย	17,372	27.02
A204	มันสำปะหลัง	55	0.09
A204/A302	มันสำปะหลัง/ยางพารา	1	0.00
A219	มันเทศ	2	0.00
A224	มะเขือเทศ	10	0.02
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	4	0.01
A301	ไม้ยืนต้นผสม	50	0.08
A302	ยางพารา	12,389	19.27
A303	ปาล์มน้ำมัน	372	0.58
A304	ยูคาลิปตัส	1,939	3.02
A305	สัก	5	0.01
A401	ไม้ผลผสม	50	0.08

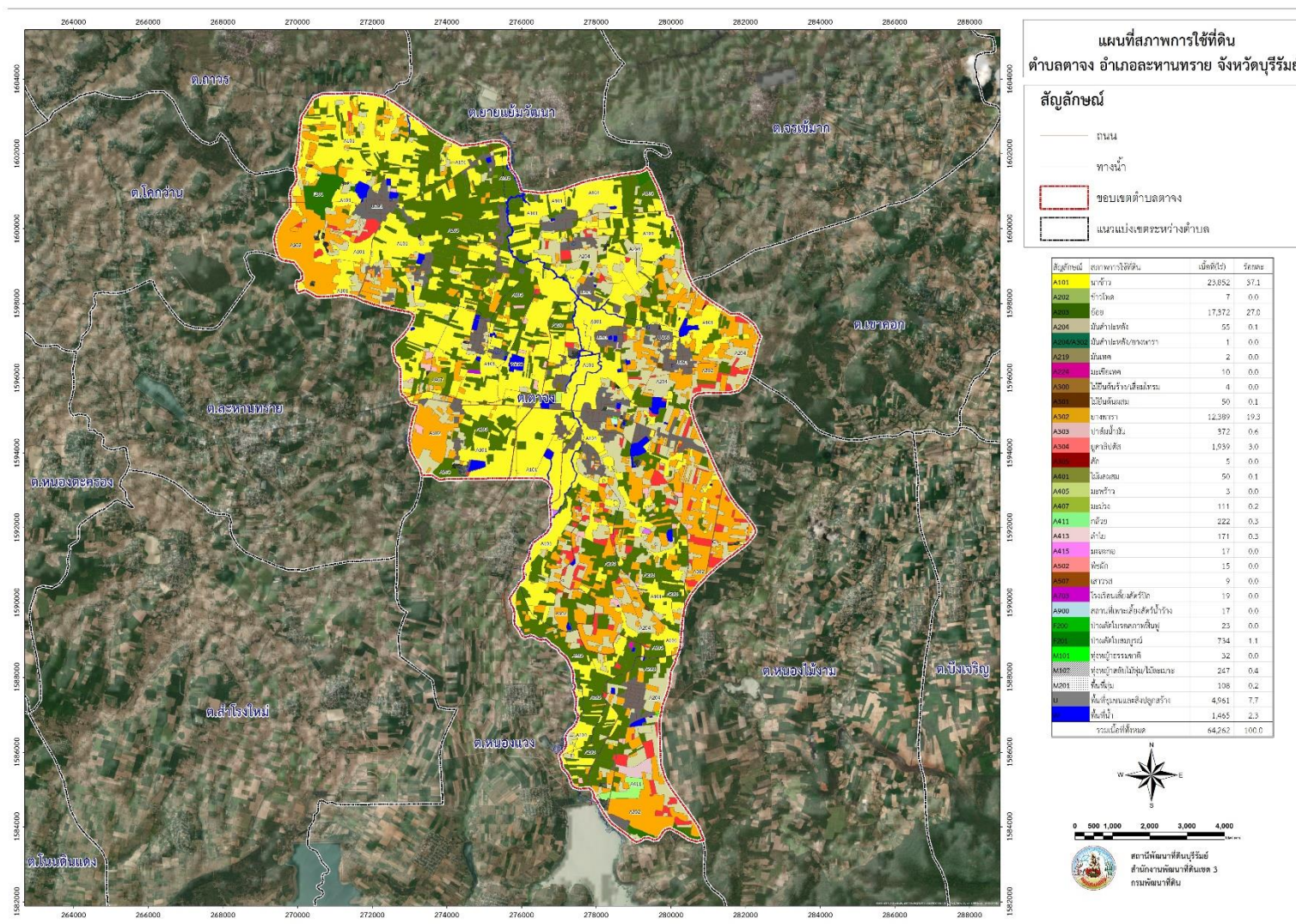
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A405	มะพร้าว	3	0.00
A407	มะม่วง	111	0.17
A411	กล้วย	222	0.35
A413	ลำไย	171	0.27
A415	มะละกอ	17	0.03
A502	พืชผัก	15	0.02
A507	เสาวรส	9	0.01
A703	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	52	0.08
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	17	0.03
F	พื้นที่ป่าไม้	757	1.18
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	23	0.04
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	734	1.14
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	387	0.60
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	32	0.05
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	247	0.38
M201	พื้นที่ลุ่ม	108	0.17
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,465	2.28
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		64,295	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาบตาจ อำเภอเมืองลหานครย จ้งหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลตาบตาจ อำเภอเมืองลหานครย จ้งหวัดบุรีรัมย์

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2562 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลตาจ มีประชากรรวม 16,630 คน แยกเป็นชาย 8,383 คน เป็นหญิง 8,247 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 87.98 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,325 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,484 ครัวเรือน หรือร้อยละ 57.43 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,841 ครัวเรือน หรือร้อยละ 42.57 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลตาจ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี
ปี 2564

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลตาจ	4,325	8,383	8,247	16,630
หมู่ที่ 0 ตาจ	1	6	2	8
หมู่ที่ 1 บ้านยางโป่งสะเดา	328	645	635	1,280
หมู่ที่ 2 บ้านโคกตาพรหม	240	509	461	970
หมู่ที่ 3 บ้านบุ	144	284	291	575
หมู่ที่ 4 บ้านละลม	146	322	326	648
หมู่ที่ 5 บ้านตาจ	247	373	398	771
หมู่ที่ 6 บ้านหนองปรือ	151	276	310	586
หมู่ที่ 7 บ้านหนองปรือใหม่	135	307	262	569
หมู่ที่ 8 บ้านหัวสะพาน	187	356	354	710
หมู่ที่ 9 บ้านหัวสนาม	136	308	286	594
หมู่ที่ 10 บ้านตาจอน	317	621	621	1,242
หมู่ที่ 11 บ้านโคกว่าน	46	107	87	194
หมู่ที่ 12 บ้านดอกมัน	345	487	485	972
หมู่ที่ 13 บ้านหัวทำนบ	81	157	143	300

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
หมู่ที่ 14 บ้านสว่างพัฒนา	248	374	399	773
หมู่ที่ 15 บ้านหนองคัน	80	165	161	326
หมู่ที่ 16 บ้านหนองมดแดง	361	782	739	1,521
หมู่ที่ 17 บ้านหนองโบสถ์	181	388	387	775
หมู่ที่ 18 บ้านเทพย์คัมพัฒนา	160	316	303	619
หมู่ที่ 19 บ้านไทยพัฒนา	221	470	482	952
หมู่ที่ 20 บ้านหนองยาง	227	453	459	912
หมู่ที่ 21 บ้านศิลาทอง	192	339	329	668
หมู่ที่ 22 บ้านเทพย์คัมใต้	151	338	327	665

ที่มา : กรมการปกครอง (2564) ข้อมูลระหว่างวันที่ 1-18 พฤษภาคม 2564 เวลา 9.20 น.

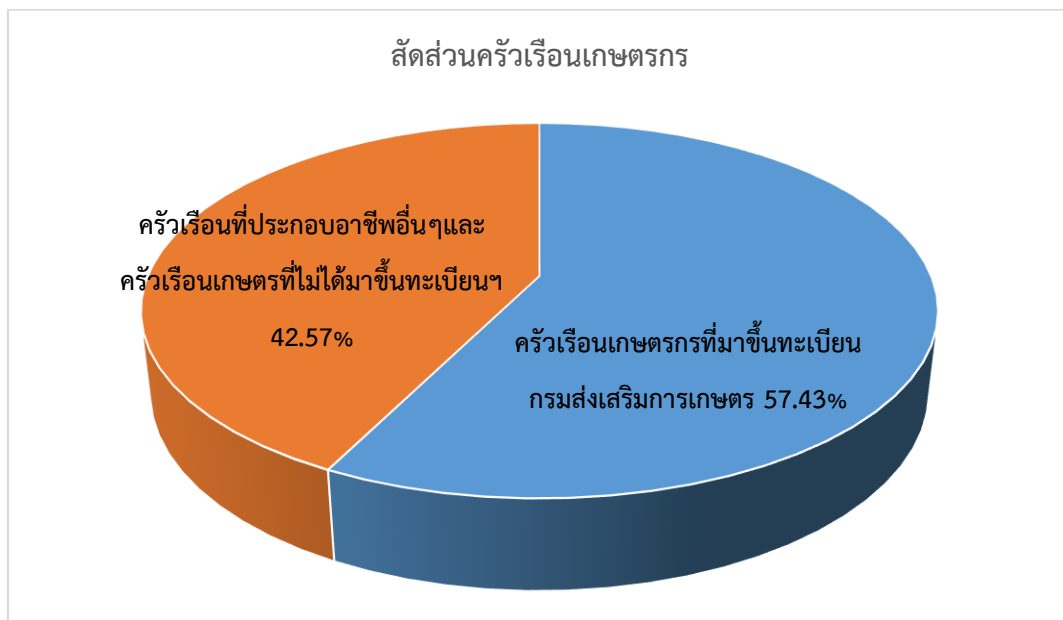

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลตาจาง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
ปี 2564

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	4,325	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,484	57.43
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,841	42.57

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2564)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลตาจาง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2564 สภาพทั่วไปของตำบลตาจ ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลตาจ มีทางหลวงแผ่นดิน ตลอดจนทางหลวงท้องถิ่น (ทางหลวงชนบท) ที่สามารถใช้เดินทางติดต่อภายในตำบลและจังหวัด และระหว่างจังหวัดได้สะดวกทุก และได้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ประชาชนสามารถสัญจรได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลตาจมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน และมีการขยายเขตไฟฟ้าเป็นบางจุด

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลตาจมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค จากระบบประปาในหมู่บ้าน น้ำบาดาล และน้ำบ่อ แต่ยังคงมีบางหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ ใช้อุปโภค-บริโภค ในช่วงฤดูแล้ง

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 7 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 แห่ง ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยประจำตำบล 1 ศูนย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 2 ศูนย์ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล 6 ศูนย์

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางโป่งสะเดา หมู่ที่ 1 และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาจ หมู่ที่ 5 เทศบาลตำบลตาจ 1 ตาจ โรงงานอุตสาหกรรม 2 แห่ง ได้แก่ โรงงานสับไม้ยูคาลิปตัส กลุ่มอาชีพ มีจำนวน 10 กลุ่ม

ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลตาจาง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ปี 2563

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	7
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	1
ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยประจำตำบล	1
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	2
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล	6
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	2
เทศบาลตำบล	1
วัด	9
สำนักสงฆ์	2
โรงงานอุตสาหกรรม	2
กลุ่มอาชีพ	10

ที่มา: คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง (2563)

7) หมอที่ดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอที่ดินอาสาในตำบลตาจาง มีจำนวน 22 ราย คือ

1. นางเกษร	เกรียงรัมย์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านยางโป่งสะเดา
2. นายทาเณ	แก้วกลม	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านโคกตาพรม
3. นายเวียง	สวายพล	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านบุ
4. นายประหยัด	บุญราศรี	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านละลม
5. นายประสิทธิ์	มูระคา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านตาจาง
6. นายจอน	โหมงเลี่ยม	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหนองปรือ
7. นายคำเสียง	บุตรสืบสาย	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหนองปรือใหม่
8. นายรอบ	ฉุนกระโทก	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหัวสะพาน
9. นายประสาท	ภูแก้ว	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหัวสนาม
10. นายสมทรัพย์	คุณวงศ์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านตาจอน
11. นายประกาย	สุขคำ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านโคกว่าน
12. นายประสพ	จูนางรอง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านดอกมัน
13. นายบุญมี	ทองโพธิ์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหัวทำนบ
14. นายไพโรจน์	สีดา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านสว่างพัฒนา
15. นายกวน	โกยชัย	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหนองคัน
16. นายวิโรจน์	ชินพลชาย	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหนองมดแดง
17. นายอุกฤษฏ์	อยู่เย็น	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหนองโบสถ์
18. นายสมหวัง	ฝ่ายเทศ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านเทพพศค์พัฒนา
19. นายบุญชู	พุทธา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านไทยพัฒนา
20. นางครองศิริ	เปิดสกุล	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านหนองยาง
21. นายวิชัย	น้อยถนอม	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านศิลาทอง
22. นางฐิตารัตน์	นุชน	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน	บ้านเทพพศค์ใต้

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2563)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2563 ประชากรตำบลตาจาง จำนวน 16,630 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 7.10 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในกลุ่มน้ำลำปะเทีย ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อยโรงงาน ปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน อาชีพรอง คือ การเลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่ เป็ด) การเลี้ยงปลา สวนแตง ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ยูคา

ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ปี 2564

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลตาจ	35,165,100	4,908,500	4,963,400	5,533,400	193,756	54,201	142,757	39,935
หมู่ที่ 1 บ้านยางโป่งสะเดา	21,819,800	9,775,799	4,224,500	3,450,000	179,315	81,983	87,912	40,193
หมู่ที่ 2 บ้านโคกตาพรหม	15,380,000	5,893,000	3,803,400	3,055,000	223,265	57,646	156,653	40,447
หมู่ที่ 3 บ้านนุ	17,157,000	6,198,000	4,517,000	3,916,000	235,466	57,901	161,140	39,624
หมู่ที่ 4 บ้านละลม	35,762,000	5,869,130	3,764,700	2,995,200	273,395	105,427	139,000	53,601
หมู่ที่ 5 บ้านตาจ	12,287,000	8,394,990	6,860,100	3,523,000	233,572	64,718	98,676	47,340
หมู่ที่ 6 บ้านหนองปรือ	9,132,000	4,944,000	3,471,000	4,170,000	168,348	72,632	116,542	50,280
หมู่ที่ 7 บ้านหนองปรือใหม่	24,242,494	2,377,322	1,752,450	1,266,850	185,244	84,202	71,243	32,383
หมู่ที่ 8 บ้านหัวสะพาน	21,050,000	4,419,000	2,523,000	680,900	242,990	120,474	106,581	52,842
หมู่ที่ 9 บ้านหัวสนาม	40,078,400	4,179,600	5,133,900	8,110,700	279,138	60,149	198,580	42,790
หมู่ที่ 10 บ้านตาจอน	2,250,000	1,270,000	1,237,000	1,604,000	212,033	49,310	98,633	22,937
หมู่ที่ 11 บ้านโคกवान	14,858,500	5,706,000	6,701,100	4,842,000	164,654	52,721	116,143	37,188
หมู่ที่ 12 บ้านดอกมัน	8,210,890	2,680,200	1,350,700	163,400	163,226	137,835	64,630	54,576
หมู่ที่ 13 บ้านหัวทำนบ	35,165,100	4,908,500	4,963,400	5,533,400	193,756	54,201	142,757	39,935

แผนการใช้ที่ดินตำบลจาง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

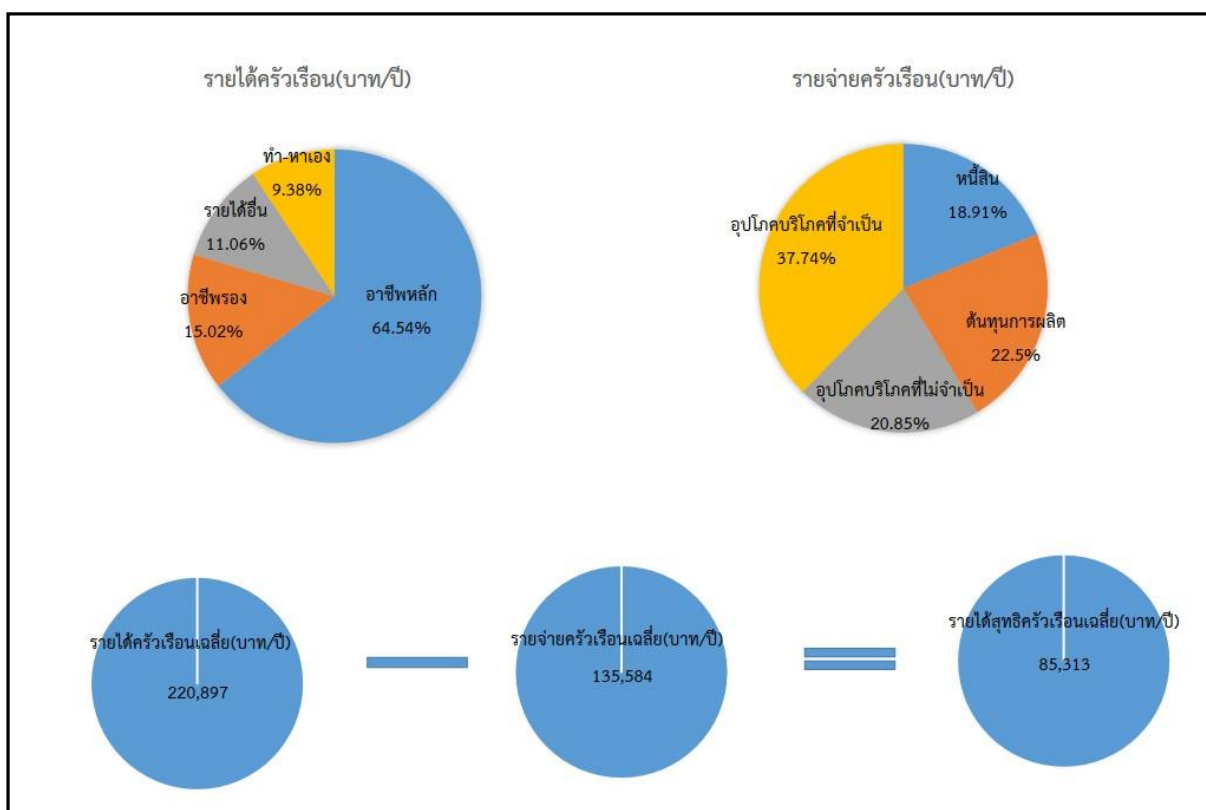
ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลจาง								
หมู่ที่ 14 บ้านสว่างพัฒนา	33,266,200	3,543,600	4,493,000	2,548,900	261,022	93,301	166,216	59,413
หมู่ที่ 15 บ้านหนองคัน	9,337,000	2,492,000	1,125,800	2,928,000	226,897	62,530	166,657	45,929
หมู่ที่ 16 บ้านหนองมดแดง	43,215,000	9,717,000	6,860,000	2,975,000	242,343	52,436	210,150	45,471
หมู่ที่ 17 บ้านหนองโบสถ์	23,882,500	2,678,900	1,338,525	1,179,000	193,859	98,239	77,908	39,480
หมู่ที่ 18 บ้านเทพยัคค์พัฒนา	11,639,000	4,985,000	2,684,600	1,932,000	194,867	47,947	159,926	39,349
หมู่ที่ 19 บ้านไทยพัฒนา	33,150,000	9,793,000	3,542,700	2,489,550	255,079	62,708	160,221	39,388
หมู่ที่ 20 บ้านหนองยาง	27,574,500	5,330,000	3,771,000	3,340,500	222,311	67,028	103,987	31,353
หมู่ที่ 21 บ้านศิลาทอง	16,076,400	3,476,250	3,163,200	5,224,000	202,462	54,463	132,410	35,619
หมู่ที่ 22 บ้านเทพยัคค์ใต้	18,515,000	1,708,900	3,990,000	3,011,000	306,510	73,583	246,884	59,269

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2564)

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

- 1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ
 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ป่าทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่ป่าในเขต ต.ตาจาง(ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ			
ป่าละหานทราย	เล่ม 83 ตอนที่ 53 วันที่ 28 มิถุนายน 2509	54,375.00	5,142.53
ป่าดงใหญ่	เล่ม 76 ตอนที่ 112 วันที่ 8 ธันวาคม 2502	631,250.00	1,309.47
ป่าบ้านกรวดแปลงที่ 5	เล่ม 91 ตอนที่ 80 วันที่ 10 พฤษภาคม 2517	167,993.00	4082.44

- 2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 248 ไร่
 ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

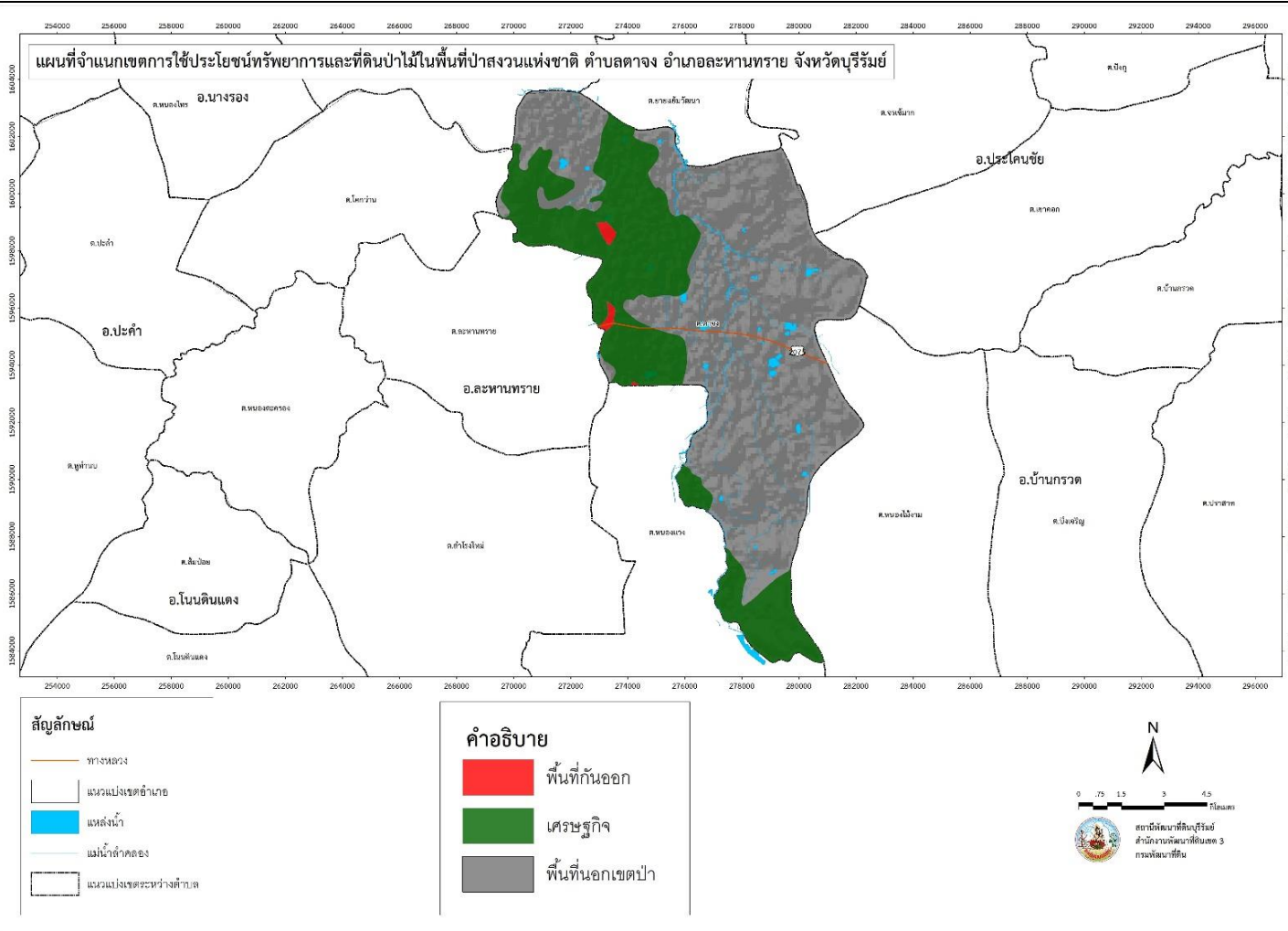
- ชั้นที่ 2A เนื้อที่ 80.01 ไร่ ร้อยละ 0.11
- ชั้นที่ 3A เนื้อที่ 456.68 ไร่ ร้อยละ 0.62
- ชั้นที่ 3B เนื้อที่ 174.58 ไร่ ร้อยละ 0.24
- ชั้นที่ 4A เนื้อที่ 327.72 ไร่ ร้อยละ 0.44
- ชั้นที่ 4B เนื้อที่ 15,167.45 ไร่ ร้อยละ 20.52
- ชั้นที่ 5A เนื้อที่ 57,716.88 ไร่ ร้อยละ 78.07

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

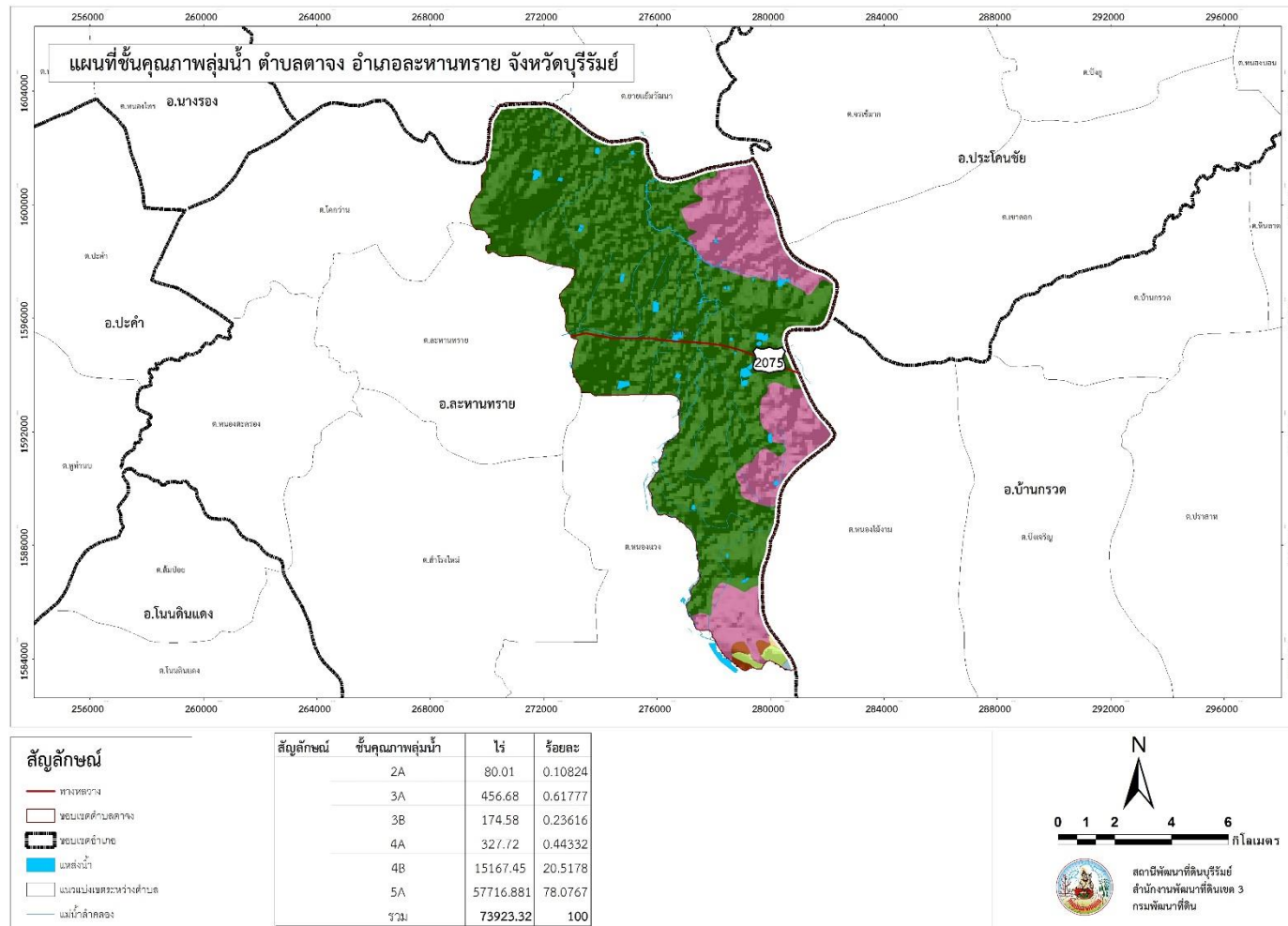
แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลตาจ อําเภอเมืองละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนการใช้ที่ดินต่ำบตาจ อําเภอละทานทราย จังหวัตบุรีรัมย์

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ต่ำบตาจ อําเภอละทานทราย จังหวัตบุรีรัมย์

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองลำปะเทีย หนองถนน หนองคล้า หนองทุ่งหัว หนองพะยูง หนองกระสัง หนองเกษตร หนองตาหลอด และอ่างเก็บน้ำบ้านบุ

2) แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ มีจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ชุดลอกคลองสำโรง บ้านหนองคัน (หมู่ที่ 15) ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2554

3) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปีงบประมาณ 2551 - 2564 มีจำนวน 287 บ่อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4

ตารางที่ 3-2 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับ	ปีงบประมาณ	จำนวน(บ่อ)
1	2564	24
2	2563	38
3	2562	11
4	2561	17
5	2560	8
6	2559	20
7	2557	16
8	2556	82
9	2555	41
10	2553	10
11	2551	20
รวม		287

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 13 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 และรูปที่ 3-5

ตารางที่ 3-3 บ่อบาดาล ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

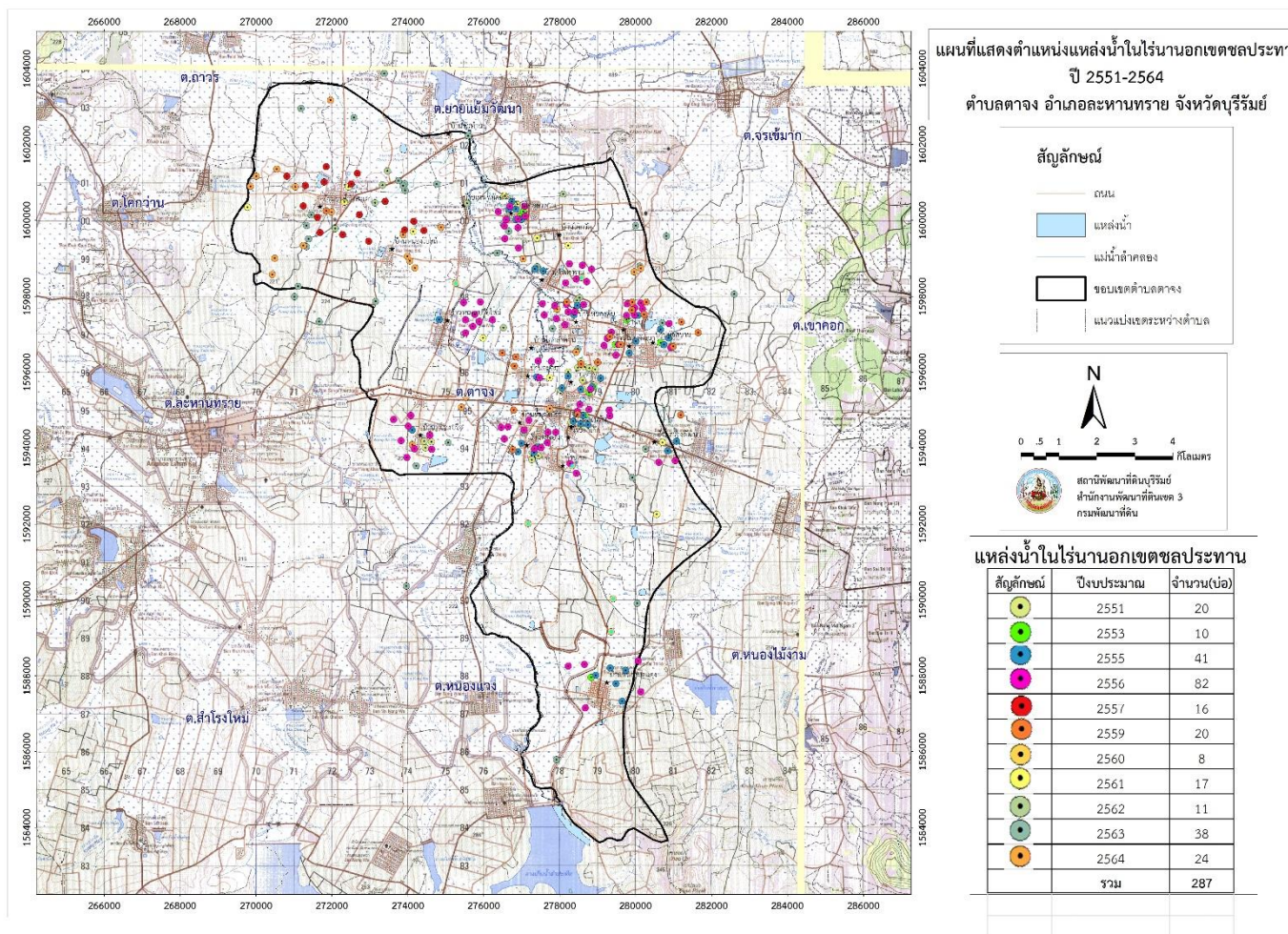
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	14.4972733	102.8960037	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	88	16
2	14.4970055	102.8953570	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	40.30	3
3	14.4103648	102.9622219	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	42	5
4	14.4434424	102.9459809	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	36	3
5	14.3459530	102.9540094	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	80	6
6	14.4898002	102.9316053	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	80	6
7	14.4720432	102.8878489	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	98	15
8	14.4722912	102.8872901	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	36	4.5
9	14.4390708	102.9545240	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	24	4.5
10	14.4270314	102.9324643	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	2.1
11	14.4149267	102.9329375	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	2.96
12	14.4363099	102.9117381	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	100	30
13	14.4339044	102.9115288	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	36	5.1

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

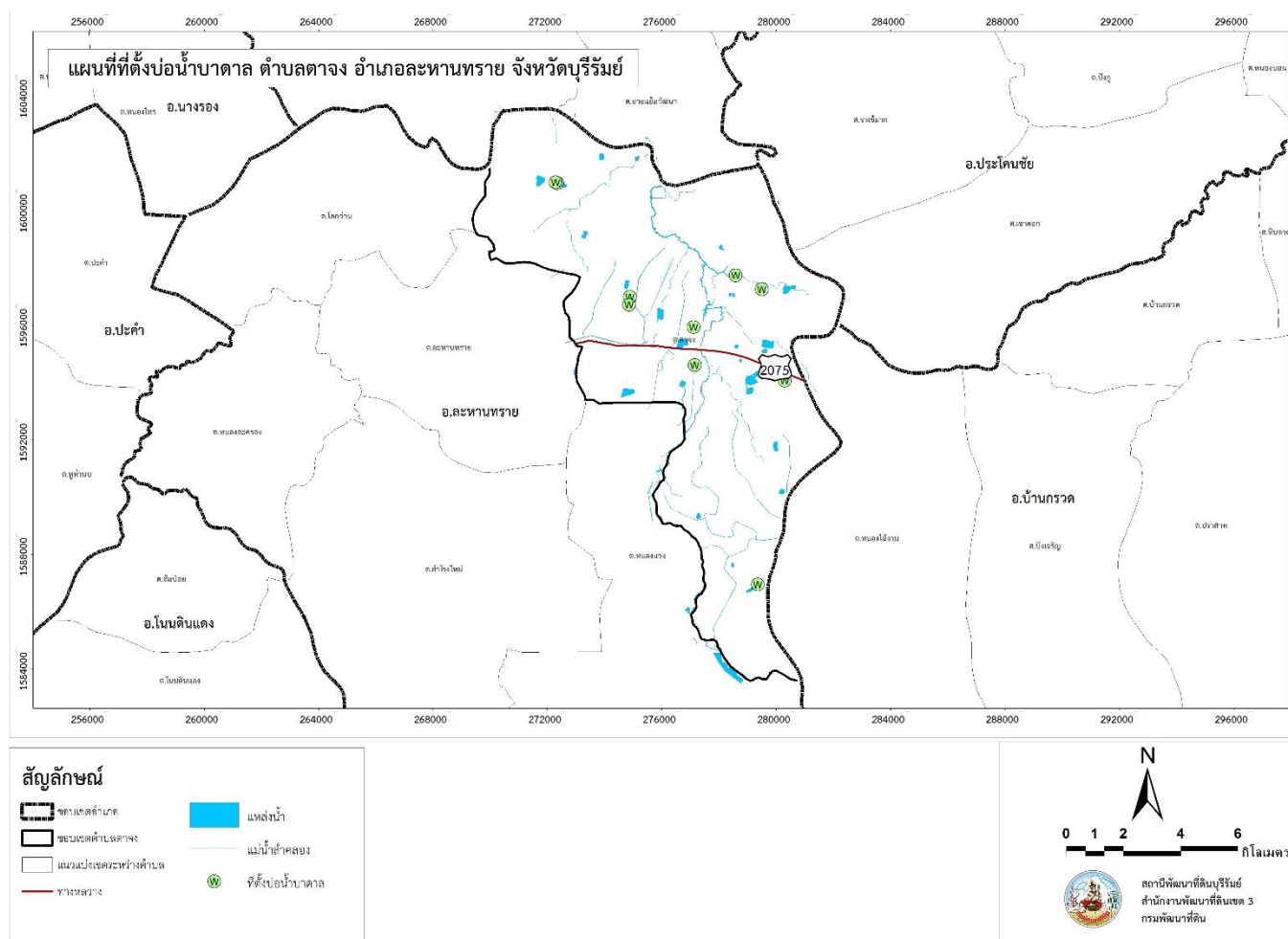
แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 3-4 ที่ตั้งแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

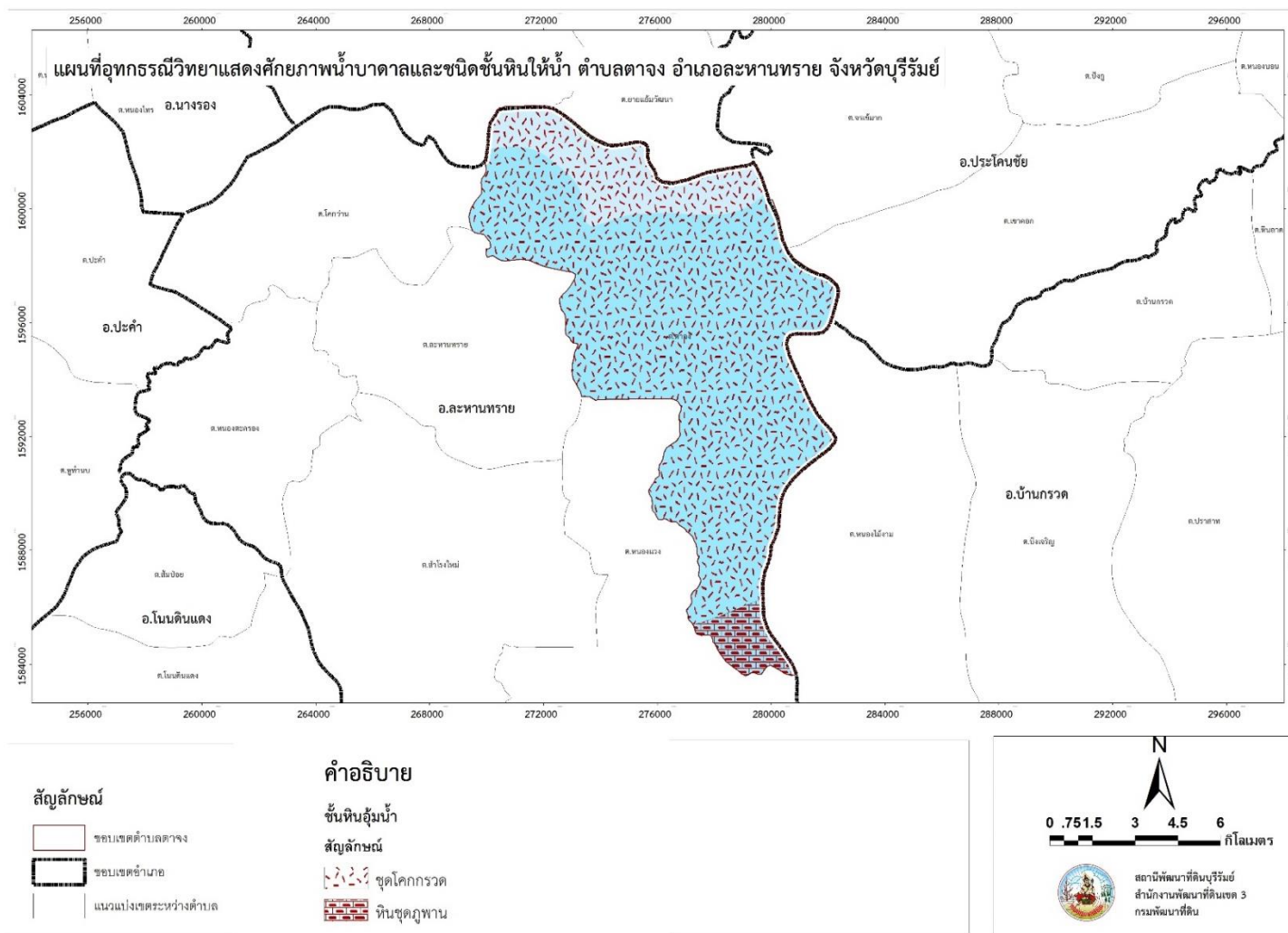
แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 3-5 แผนที่ตั้งบ่อน้ำบาดาล ตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 3-6 อุทธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้นํ้า ตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย

1) ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 2,117.97 ไร่ หรือร้อยละ 2.86 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

1.1) หน่วยแผนที่ดิน Br-clA : ชุดดินบุรีรัมย์ ดินเหนียวสีดำนํ้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,139.19 ไร่ หรือร้อยละ 1.54 ของพื้นที่ตำบล

1.2) หน่วยแผนที่ดิน Br-clB : ชุดดินบุรีรัมย์ ดินเหนียวสีดำนํ้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 978.78 ไร่ หรือร้อยละ 1.32 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินคล้ายชุดดินเขมราฐ (Kmr-hb) สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลางในดินบน และค่อนข้างเร็วในดินล่าง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Kmr-hb,col/c-sIA : ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,755.14 ไร่ หรือร้อยละ 5.06 ของพื้นที่ตำบล

3) ดินคล้ายชุดดินละหานทราย (Lah-fl) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำ ค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Lah-fl-sIA : ดินคล้ายชุดดินละหานทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด เปนดินลึกมาก ดินบนปนดินร่วน ดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,389.03 ไร่ หรือร้อยละ 7.27 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินละหานทราย (Lah) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำ ค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Lah-sIA : ชุดดินละหานทราย เปนดินลึกมาก ดินบนปนดินร่วน ดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,516.80 ไร่ หรือร้อยละ 7.44 ของพื้นที่ตำบล

5) ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย (Ptc-gm) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 31,548.81 ไร่ หรือร้อยละ 42.56 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 7 หน่วยแผนที่ดิน คือ

5.1) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-gm-sIA/b : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 18,809.26 ไร่ หรือร้อยละ 25.37 ของพื้นที่ตำบล

5.2) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-gm-sIB/b : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,577.40 ไร่ หรือร้อยละ 2.13 ของพื้นที่ตำบล

5.3) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-hb,gm-sIA/b : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 3,622.76 ไร่ หรือร้อยละ 4.89 ของพื้นที่ตำบล

5.4) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-hb,gm-sIB/b : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 2,478.47 ไร่ หรือร้อยละ 3.34 ของพื้นที่ตำบล

5.5) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-hb,mw-sIA : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 3,120.46 ไร่ หรือร้อยละ 4.21 ของพื้นที่ตำบล

5.6) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-hb,mw-sIB : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 367.05 ไร่ หรือร้อยละ 0.50 ของพื้นที่ตำบล

5.7) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-hb-sIB : ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,572.70 ไร่ หรือร้อยละ 2.12 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินปึกธงชัย (Ptc) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำ ดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 18,586.49 ไร่ หรือร้อยละ 20.20 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

6.1) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-mw-sIA : ชุดดินปึกธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 719.95 ไร่ หรือร้อยละ 0.97 ของพื้นที่ตำบล

6.2) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-mw-sIB : ชุดดินปึกธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 2,891.54 ไร่ หรือร้อยละ 3.90 ของพื้นที่ตำบล

6.3) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-sIB : ชุดดินปึกธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 14,978.00 ไร่ หรือร้อยละ 20.20 ของพื้นที่ตำบล

7) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินภูพานและดินคล้ายชุดดินคำบงที่เป็นทรายหนา (Pu-Kg-tks) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pu-Kg-mw,tk-slsB : หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินภูพานและดินคล้ายชุดดินคำบงที่เป็นทรายหนา เปนดินลึกมาก ดินบนเปนดินร่วนปนทราย ปนดินร่วนความดินกลางปนทราย ลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 70.54 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล

8) ดินคล้ายชุดดินภูพาน (Pu-md,fl) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pu-md,fl-slC : ดินคล้ายชุดดินภูพานที่เป็นดินลึกปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,313.49 ไร่ หรือร้อยละ 1.77 ของพื้นที่ตำบล

9) ดินคล้ายชุดดินภูพาน (Pu-md) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pu-md-slC : ดินคล้ายชุดดินภูพานที่เป็นดินลึกปานกลาง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 19.57 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินภูพาน (Pu-md) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pu-slB : ชุดดินภูพาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 3,612.02 ไร่ หรือร้อยละ 4.87 ของพื้นที่ตำบล

11) ชุดดินศิขรภูมิ (Sik) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Sik-silA : ชุดดินศิขรภูมิ เปนดินลึกมาก ดินบนเปนดินร่วนเหนียวปนทรายแ่งหรือดินร่วนเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,021.87 ไร่ หรือร้อยละ 1.38 ของพื้นที่ตำบล

12) ชุดดินสบปราบ (So) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน So-gclB : ชุดดินสบปราบ เปนดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นหินพื้นภายใน 50 ซม. ดินบนเปนดินร่วนปนดินเหนียว ถึงดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 147.81 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล

13) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินสบปราบ (So) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 547.28 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

13.1) หน่วยแผนที่ดิน So-gclB-RL: หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินสบปรากับที่ดิน เต็มไปด้วยก้อนหิน เบนดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นหินพื้นภายใน 50 ซม. ดินบนเบนดินร่วนปนดินเหนียว ถึงดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 345.94 ไร่ หรือร้อยละ 0.470 ของพื้นที่ตำบล

13.2) หน่วยแผนที่ดิน So-gclC-RL: หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินสบปรากับที่ดิน เต็มไปด้วยก้อนหิน เบนดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นหินพื้นภายใน 50 ซม. ดินบนเบนดินร่วนปนดินเหนียว ถึงดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 111.31 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ตำบล

14) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 191.02 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของพื้นที่ตำบล

14.1) หน่วยแผนที่ดิน zES : ผาชัน มีเนื้อที่ 172.18 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของพื้นที่ตำบล

14.2) หน่วยแผนที่ดิน zSC : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 18.84 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-4 ถึง 3-5 และรูปที่ 3-7 ถึง 3-8

ตารางที่ 3-4 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Br-clA	ชุดดินบุรีรัมย์ ดินเหนียวสีดำนํ้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,139.19	1.54
Br-clB	ชุดดินบุรีรัมย์ ดินเหนียวสีดำนํ้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	978.78	1.32
Kmr-hb,col/c-sIA	ดินคล้ายชุดดินเขมรราชูที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายม ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,755.14	5.06
Lah-fl-sIA	ดินคล้ายชุดดินละหานทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด เปนดินลึกมาก ดินบนปนดินร่วน ดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	5,389.03	7.27
Lah-sIA	ชุดดินละหานทราย เปนดินลึกมาก ดินบนปนดินร่วน ดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	5,516.80	7.44
Ptc-gm-sIA/b	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	18,809.26	25.37
Ptc-gm-sIB/b	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,577.40	2.13
Ptc-hb,gm-sIA/b	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,622.76	4.89
Ptc-hb,gm-sIB/b	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีจุดประสีเทา เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,478.47	3.34
Ptc-hb,mw-sIA	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,120.46	4.21
Ptc-hb,mw-sIB	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	367.05	0.50
Ptc-hb-sIB	ดินคล้ายชุดดินปักธงชัยที่มีธาตุเป็นต่างสูง เปนดินลึกมาก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,572.70	2.12
Ptc-mw-sIA	ชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	716.95	0.97

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ptc-mw-slB	ชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,891.54	3.90
Ptc-slB	ชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	14,978.00	20.20
Pu-Kg-mw,tkS-lsB	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินภูพานและดินคล้ายชุดดินค่างที่เป็นทรายหนา เบนดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ปนดินร่วน ความดินกลางปนทราย ลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	70.54	0.10
Pu-md,fl-slC	ดินคล้ายชุดดินภูพานที่เป็นดินลึกปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,313.49	1.77
Pu-md-slC	ดินคล้ายชุดดินภูพานที่เป็นดินลึกปานกลาง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	19.57	0.03
Pu-slB	ชุดดินภูพาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	3,612.02	4.87
Sik-slA	ชุดดินศรีขรภูมิ เบนดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะหรือดินร่วนเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,021.87	1.38
So-gclB	ชุดดินสบปราบ เบนดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นหินพื้นภายใน 50 ซม. ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ถึงดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	147.81	0.20
So-gclB-RL	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินสบปราบกับที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน เบนดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นหินพื้นภายใน 50 ซม. ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ถึงดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	345.94	0.47
So-gclC-RL	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินสบปราบกับที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน เบนดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นหินพื้นภายใน 50 ซม. ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ถึงดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	111.34	0.15
Wa-cA	ชุดดินวัฒนา เบนดินลึกมาก ดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	394.38	0.53
zES	ผาชัน	172.18	0.23
zSC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	18.84	0.03
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		74,141.479	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3-5 สมบัติดิน ตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส	โพแทสเซียม	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
							ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)		ไร่	ร้อยละ
Br-clA	0-2	เลว	<20	35-70	>150	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำมาก	ปานกลาง	1,139.19	1.54
Br-clB	2.5	เลว	>20	35-75	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ปานกลาง	978.78	1.32
Kmr-hb,col/c-sLA	0-2	ดีปานกลาง	<10	35-70	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงต่ำ	ต่ำ	3,755.14	5.06
Lah-fl-sLA	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	5,389.03	7.27
Lah-sLA	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำ	5,516.80	7.44
Ptc-gm-sLA/b	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงต่ำ	ต่ำ	18,809.26	25.37
Ptc-gm-sLB/b	2-5	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำมากถึงต่ำ	ต่ำ	1,577.40	2.13
Ptc-hb,gm-sLA/b	2-5	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำมากถึงสูง	ต่ำ	3,622.76	4.89
Ptc-hb,gm-sLB/b	0-2	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงสูง	ต่ำมากถึงสูง	ปานกลาง	2,478.47	3.34
Ptc-hb,mw-sLA	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำถึงปานกลาง	ต่ำ	3,120.46	4.21
Ptc-hb,mw-sLB	0-2	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำ	367.05	0.50
Ptc-hb-sLB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	สูง	ต่ำ	1,572.70	2.12
Ptc-mw-sLA	0-2	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำ	716.95	0.97
Ptc-mw-sLB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงต่ำ	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำ	2,891.54	3.90
Ptc-sLB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำมากถึงปานกลาง	ต่ำ	14,978.00	20.20
Pu-Kg-mw,tk-sLsB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	สูง	ต่ำ	70.54	0.10
Pu-md,fl-sLC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	สูง	ต่ำ	1,313.49	1.77
Pu-md-sLC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	สูง	ต่ำ	19.57	0.03

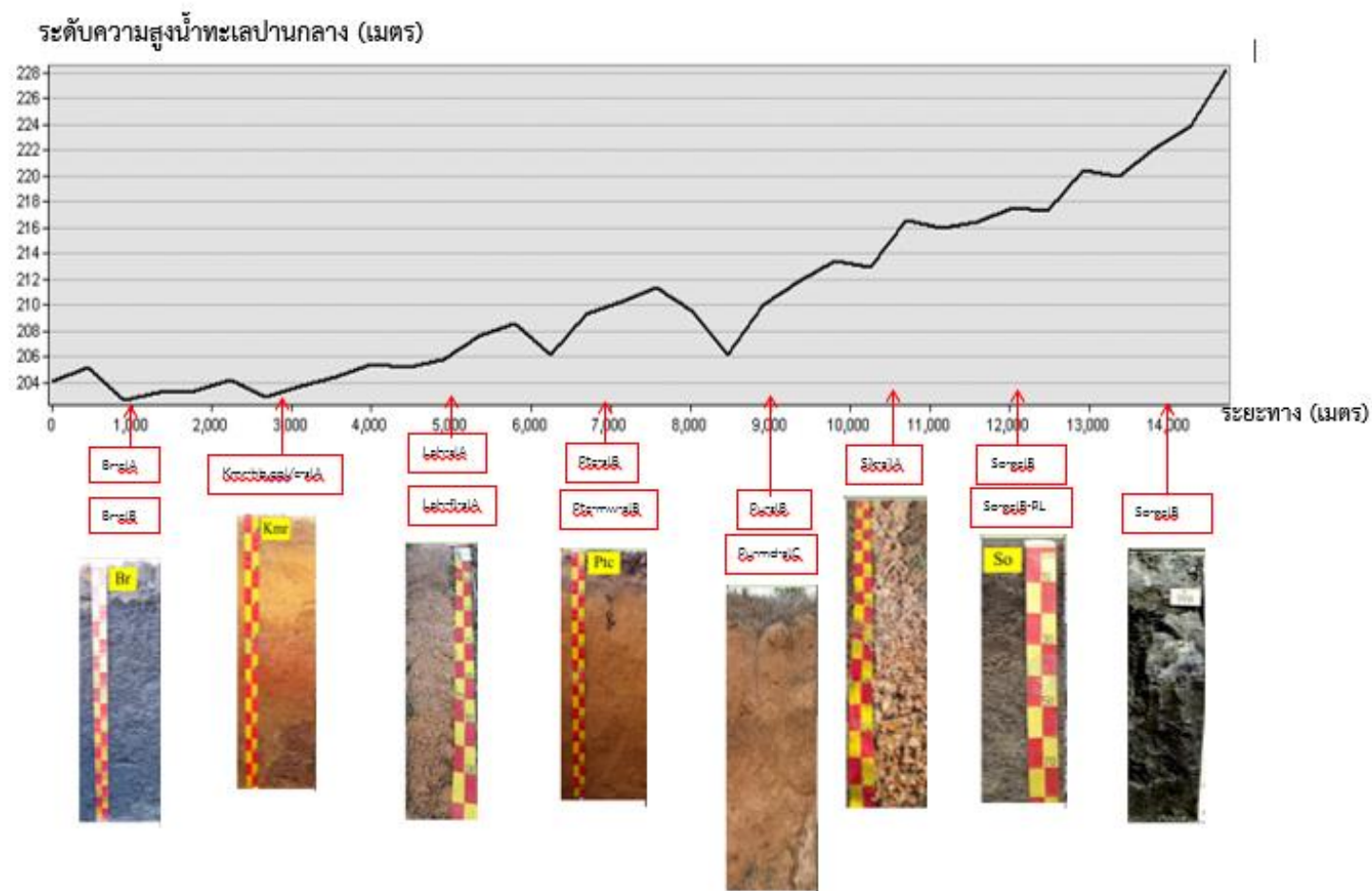

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 3-5 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Pu-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำ	สูง	ต่ำ	3,612.02	4.87
Sik-slA	0-2	ค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำ	1,021.87	1.38
So-gclB	2-5	ดี	>20	>75	0-50	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ปานกลาง	147.81	0.20
So-gclB-RL	2-5	ดี	>20	>75	0-50	ต่ำมาก	สูง	ต่ำมาก	ปานกลาง	345.94	0.47
So-gclC-RL	2-5	ดี	>20	>75	0-50	ต่ำมาก	สูง	ต่ำมาก	ปานกลาง	111.34	0.15
Wa-cA	0-2	เลว	>20	>75	>150	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ปานกลาง	394.38	0.53
zES										172.18	0.23
zSC										18.84	0.03
รวมเนื้อที่ทั้งหมด									74,141.48	100.00	

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

รูปที่ 3-7 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลตาจ่าง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-6 และรูปที่ 3-9

ตารางที่ 3-6 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	61,219.31	81.12
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	22,543.88	11,271.94	14.94
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	56,357.78	2,970.56	3.94
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	-	-	-
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	202.60	10.13	0.01
รวม	79,104.26	75,472	100.00

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2562 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลตาจาง คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลตาจาง มีความต้องการ 2 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) ต้องการลดต้นทุนการผลิต

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

- 1.1) การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้
น้อย	เนื้อที่ 61,219.31 ไร่ (81.12%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 11,271.94 ไร่ (14.94%)
รุนแรง	เนื้อที่ 2,970.56 ไร่ (3.94%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 10.13 ไร่ (0.01%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

1.2) ปรับปรุงบำรุงดินโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ได้แก่ การใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และหว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

1.3) จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลตาจาง พบว่า ปฏิกิริยาดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรมีการปรับสภาพความเป็นกรดในดินด้วยวัสดุปูน เช่น โดโลไมท์ ปูนขาว ปูนมาร์ล เป็นต้น

2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลตาจาง คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 646 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงเฝ้าดูแลการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั่น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1) การพัฒนาแหล่งนํ้าขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและนํ้า
 - 2.1.1) โครงการขุดลอกทำเลเลี้ยงสัตว์
 - 2.1.2) โครงการขุดลอกหนองจุงบ้านดอนมัน หมู่ที่ 12
 - 2.1.3) โครงการขุดลอกหนองหว้าบ้านดอนมัน หมู่ที่ 12
 - 2.1.4) โครงการขุดลอกหนองหัวลิงบ้านหัวทำนบ หมู่ที่ 13
 - 2.1.5) โครงการขุดลอกหนองตาหลอดบ้านศิลาทอง หมู่ที่ 21
 - 2.1.6) โครงการขุดลอกห้วยลำตราดบ้านละลม หมู่ที่ 4
 - 2.1.7) โครงการขุดลอกลำห้วยทิสใต้หนองคล้าบ้านหนองปรือ หมู่ที่ 6
 - 2.1.8) โครงการขุดลอกลำห้วยตราดบ้านละลม หมู่ที่ 4
 - 2.1.9) โครงการขุดลอกห้วยลำปะเทียบ้านเทพย์คัม หมู่ที่ 18
 - 2.1.10) โครงการขุดลอกหนองกระจอนบ้านยางโป่งสะเดา ม.1
 - 2.1.11) โครงการขุดลอกหนองพลวงบ้านตาจาง ม.5
 - 2.1.12) โครงการขุดลอกสระที่สาธารณะบ้านโคกवान ม.11
 - 2.1.13) โครงการขุดลอกสระนํ้าสาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน

บ้านหนองคัน ม. 11

2.2) การพัฒนาบำบัดและระบบประปา

- 2.2.1) โครงการขุดบำบัดน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์
บ้านไทยพัฒนา หมู่ที่ 19
- 2.2.2) โครงการก่อสร้างระบบประปาบาดาล บ้านเทพย์คัม หมู่ที่ 18
- 2.2.3) โครงการขยายเขตน้ำประปา บ้านโคกตาพรหม หมู่ที่ 2
- 2.2.4) โครงการขยายเขตประปา บ้านหนองโบสถ์ หมู่ที่ 17
- 2.2.5) โครงการขยายเขตประปาชุมชน บ้านดอนมัน หมู่ที่ 12
- 2.2.6) โครงการขยายเขตประปาหมู่บ้าน บ้านหนองคัน หมู่ที่ 15
- 2.2.7) โครงการขยายเขตน้ำประปาจากหมู่บ้านไปหนองปิด

บ้านโคกตาพรหม ม.2

- 2.2.8) โครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน บ้านบุ หมู่ที่ 3
- 2.2.9) ติดตั้งระบบโซลาเซลล์ประปาหมู่บ้าน บ้านหัวทำนบ ม.13

2.3) การก่อสร้างฝาย

2.3.1) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้น บ้านเทพย์คษฐ์ หมู่ที่ 18

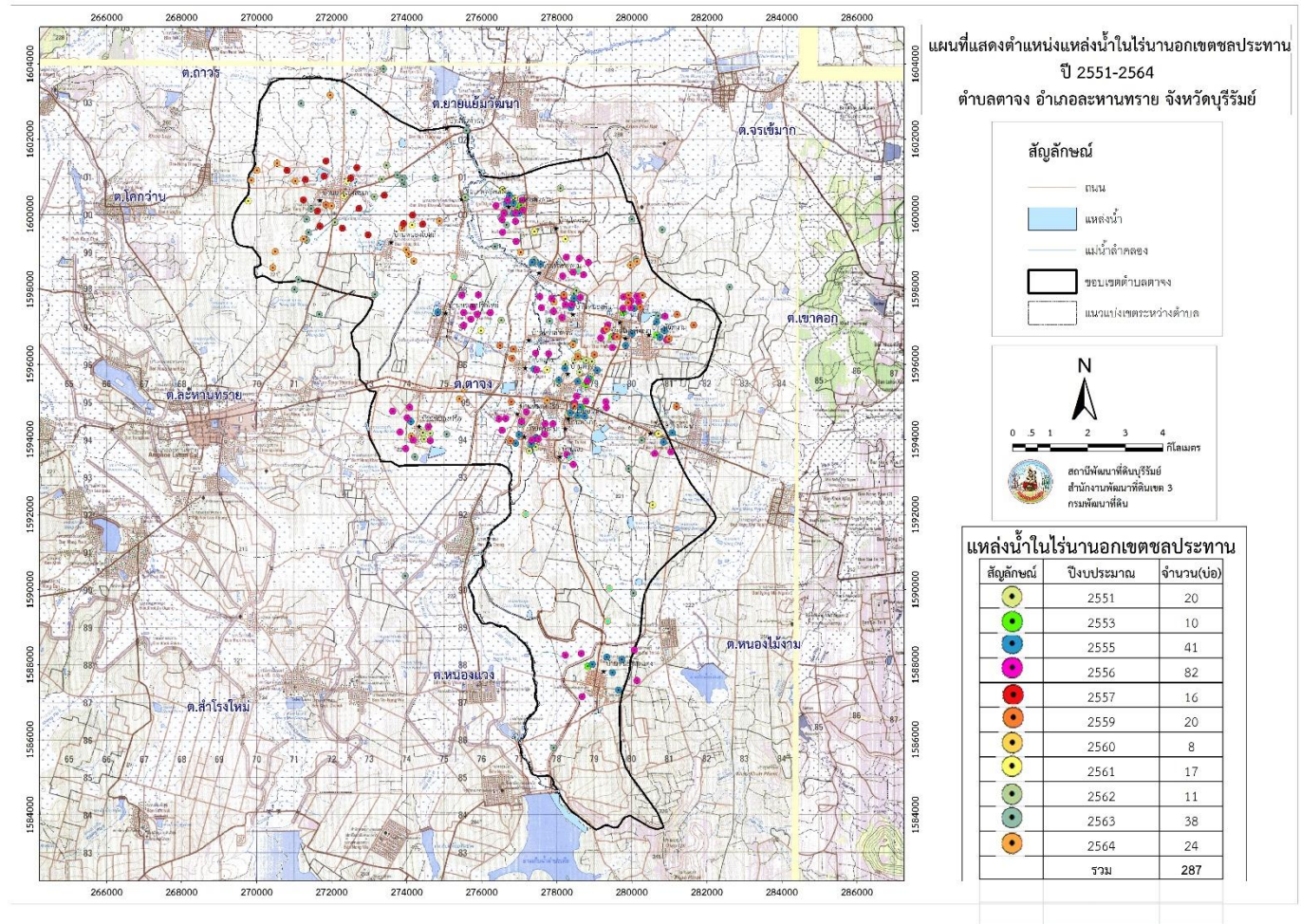
2.3.2) โครงการปรับปรุงฝายน้ำล้นทำนบตาทวน บ้านตาจ้ง หมู่ที่ 5

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจ้ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2551	20
2553	10
2555	41
2556	82
2557	16
2559	20
2560	8
2561	17
2562	11
2563	38
2564	24
รวม	287

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

3) การลดต้นทุนการผลิต

ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ได้แก่

- 3.1) สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก
- 3.2) ส่งเสริมให้เกษตรกรไถกลบตอซังพืช หลังฤดูเก็บเกี่ยว
- 3.3) ส่งเสริมให้เกษตรกรหว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
- 3.4) ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ จากสารเร่ง พด.

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 3 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และการเกษตร
- 1.3) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.4) ต้นทุนการผลิตสูง

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค และการเกษตร
- 3.3) รายได้ภาคการเกษตรลดลง
- 3.4) พื้นที่ป่าไม้ลดลง

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่สิ้นเงินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

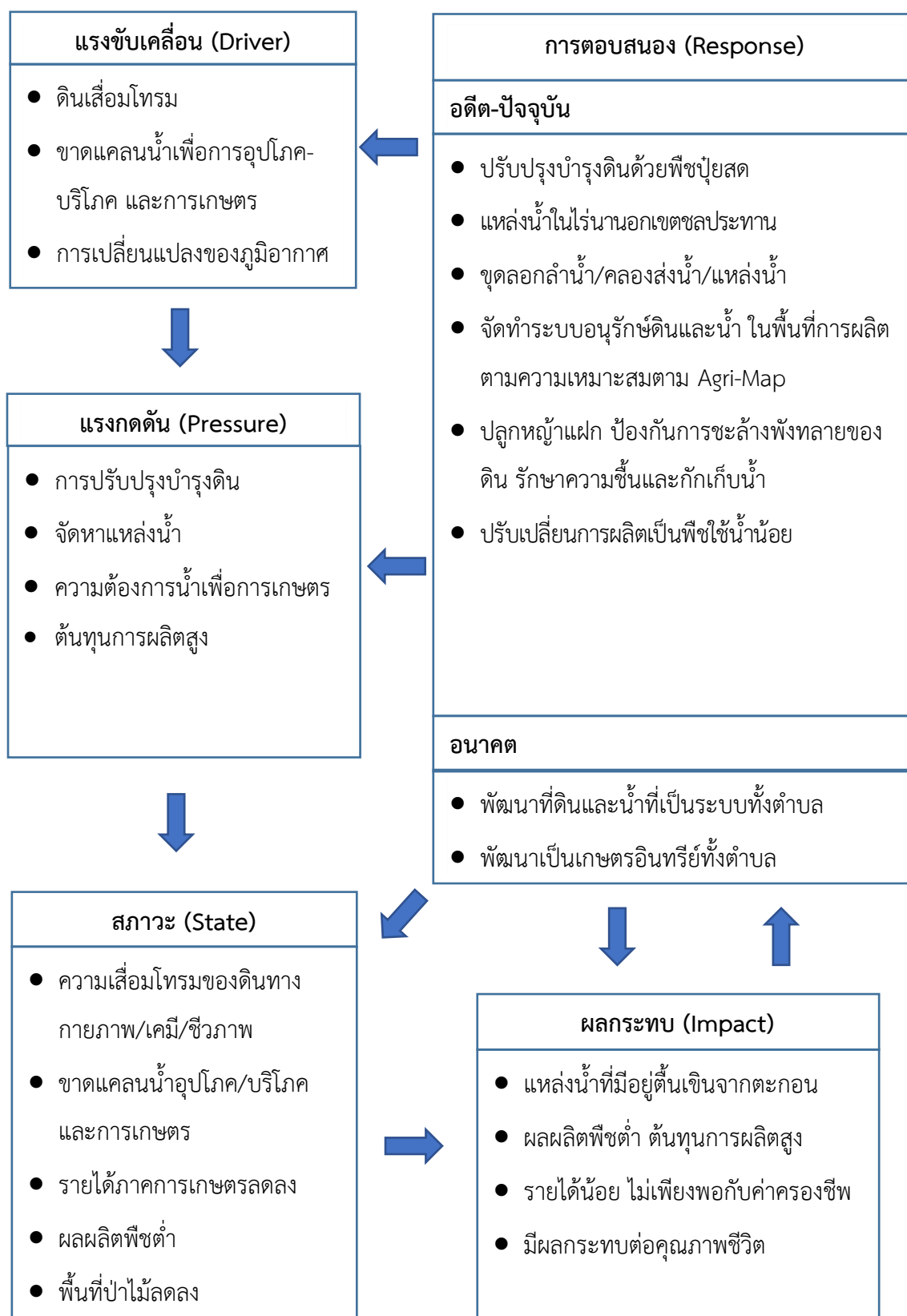
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 5.2) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 5.3) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ/ฝายชะลอน้ำ
- 5.4) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่การผลิตตามความเหมาะสม Agri-Map
- 5.5) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.6) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- (2) พัฒนาเป็นเกษตรอินทรีย์ทั้งตำบล

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลตาจ อำเภอละหานทราย

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึง มิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวดอกมะลิ105 และ กข15

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึง มิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวดอกมะลิ105 และ กข15

3) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อยช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมี อายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

4) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึง พฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

5) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา

6) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ก่อวย

(รูปที่ 4-3)

เดือน ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พื้นที่ราบลุ่ม												
นาข้าว												
พื้นที่ดอน												
นาข้าว												
อ้อย												
มันสำปะหลัง												
ไม้ยืนต้น												

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลตาจ่าง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 6 ชุดดิน และ 7 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลตาจ่าง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มี 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (ศันสนีย์ อริยวาสน์ และคำรณ ไทรพิก, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ(o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน(m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Br-clA Br-clB Kmr-hb,col/c-sIA Lah-fl-sIA Lah-sIA Ptc-gm-sIA/b Ptc-gm-sIB/b Ptc-hb,gm-sIA/b Ptc-hb-sIB Ptc-mw-sIA Ptc-mw-sIB Ptc-sIB Pu-Kg-mw,tk-s-lsB เป็นต้น

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ(o) สภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) และความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน(m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kmr-hb,col/c-sIA Lah-fl-sIA Lah-sIA Ptc-

gm-sIA/b Ptc-gm-sIB/b Ptc-hb,gm-sIA/b Ptc-hb,gm-sIB/b Ptc-hb,mw-sIA Ptc-hb,mw-sIB Ptc-hb-sIB Ptc-mw-sIA Ptc-mw-sIB Ptc-sIB Pu-Kg-mw,tkS-lSB Pu-sIB Sik-sIA So-gclB So-gclB-RL และSo-gclC-RL

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ และสภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Br-clA Br-clB Pu-md,fl-sIC Pu-md-sIC Wa-cA

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาในดิน ส่งผลให้ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) และสภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kmr-hb,col/c-sIA Lah-fl-sIA Lah-sIA Ptc-gm-sIA/b Ptc-gm-sIB/b Ptc-hb,gm-sIA/b Ptc-hb,gm-sIB/b Ptc-hb,mw-sIA Ptc-hb,mw-sIB Ptc-hb-sIB Ptc-mw-sIA Ptc-mw-sIB Ptc-sIB Pu-Kg-mw,tkS-lSB Pu-sIB Sik-sIA So-gclB So-gclB-RL So-gclC-RL

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pu-md,fl-sIC Pu-md-sIC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Br-clA Br-clB Wa-cA

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาในดิน ส่งผลให้ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร(n) มีข้อจำกัดด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ(o) และสภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kmr-hb,col/c-sIA Lah-fl-sIA Lah-sIA Ptc-gm-sIA/b Ptc-gm-sIB/b Ptc-hb,gm-sIA/b Ptc-hb,gm-sIB/b Ptc-hb,mw-sIA Ptc-hb,mw-sIB Ptc-hb-sIB Ptc-mw-sIA Ptc-mw-sIB Ptc-sIB Pu-Kg-mw,tkS-lSB Pu-sIB So-gclB So-gclB-RL So-gclC-RL

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช และสภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pu-md,fl-slC Pu-md-slC Sik-silA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Wa-cA

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการเขตกรรม มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน(e) และความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน(m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Br-clA Br-clB Kmr-hb,col/c-slA Lah-fl-slA Lah-slA Ptc-gm-slA/b Ptc-gm-slB/b Ptc-hb,gm-slA/b Ptc-hb,gm-slB/b Ptc-hb,mw-slA Ptc-hb,mw-slB Ptc-hb-slB Ptc-mw-slA Ptc-mw-slB Ptc-slB Pu-Kg-mw,tkslsB Pu-md,fl-slC Pu-md-slC Pu-slB Sik-silA Wa-cA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน(r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน So-gclB So-gclB-RL So-gclC-RL

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	อ้อย	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน
Br-clA	S3m	S3o	N	N	S3om
Br-clB	S3m	S3o	N	S2osnm	S3om
Kmr-hb,col/c-slA	S3m	S2osm	S2osn	S2osnm	S3m
Lah-fl-slA	S3m	S2osm	S2osn	S2osnm	S3m
Lah-slA	S3m	S2osm	S2osn	S2osnm	S3m
Ptc-gm-slA/b	S3m	S2osm	S2osn	S2osnm	S3m
Ptc-gm-slB/b	S3rm	S2eosm	S2eosn	S2eosnm	S3m
Ptc-hb,gm-slA/b	S3m	S2eosm	S2eosn	S2eosnm	S3m
Ptc-hb,gm-slB/b	S3m	S2osm	S2on	S2onm	S3m
Ptc-hb,mw-slA	S3m	S2eosm	S2eosn	S2eosnm	S3m
Ptc-hb,mw-slB	S3m	S2osm	S2osn	S2osnm	S3m
Ptc-hb-slB	S3om	S2esm	S2esn	S2esnm	S3m
Ptc-mw-slA	S3m	S2osm	S2osn	S2osnm	S3m
Ptc-mw-slB	S3m	S2eosm	S2eosn	S2eosnm	S3m
Ptc-slB	S3om	S2esm	S2esn	S2esnm	S3m
Pu-Kg-mw,tkslsB	S3m	S2eosm	S2eosn	S2eosnm	S3m
Pu-md,fl-slC	S3eom	S3e	S3e	S3e	S3em
Pu-md-slC	S3eom	S3e	S3e	S3e	S3em

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

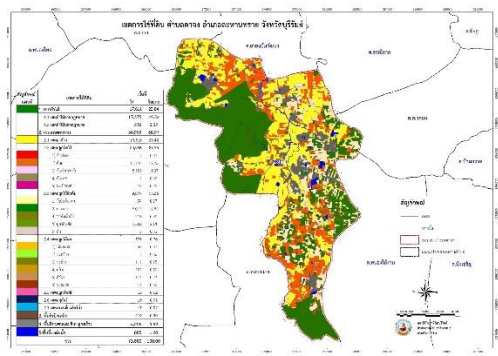
หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	อ้อย	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน
Pu-slB	S3eom	S2esm	S2esn	S2esnm	S3m
Sik-silA	S3m	S2osm	S2osn	S3o	S3m
So-gclB	S3om	S2esm	S2e	S2e	N
So-gclB-RL	S3om	S2esm	S2e	S2e	N
So-gclC-RL	S3om	S2esm	S2e	S2e	N
Wa-cA	S3m	S3o	N	N	S3om

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน: m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร
n = ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก o = การระบายน้ำ
e = ความลาดชัน r = ความลึกของดิน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560- 2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับ การแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมและยกระดับนวัตกรรมแปรรูปการ ผลิตที่เอื้อต่อการตลาดด้านเกษตรและอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับการ ลงทุนการผลิต ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั่วถึงและมี ภูมิคุ้มกันที่ได้อย่างยั่งยืนเพื่อสุขภาวะที่ดีของคนในกลุ่มจังหวัดตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2564	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารย ธรรมขอมและผู้นำด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย” ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม “อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วม สู่สมดุลสิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืน”

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและ สหกรณ์จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2564	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับ เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร/สินค้าเกษตร ปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเกษตรและ สหกรณ์ของจังหวัด
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลพบุรี (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลตาจ้ง อำเภอ ลพบุรี จังหวัดลพบุรี	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพชีวิต

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในช่วงขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลตาจใช้ ยุทธศาสตร์จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2563 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2563 ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนารายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เบ็ดเตล็ด และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตาจาง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	17,611	23.84
1.1 เขตป่าตามกฎหมาย	17,375	23.52
1.2 เขตป่านอกกฎหมาย	236	0.32
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	50,959	68.97
2.1 เขตนาข้าว	19,516	26.42
2.2 เขตปลูกพืชไร่	20,946	28.35
1) เขตปลูกข้าวโพด	7	0.01
2) เขตปลูกอ้อย	12,746	17.25
3) เขตปลูกมันสำปะหลัง	8,182	11.07
4) เขตปลูกมันเทศ	1	0.00
5) เขตปลูกมะเขือเทศ	10	0.01
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น	9,874	13.36
1) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม	54	0.07
2) เขตปลูกยางพารา	8,015	10.85
3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	218	0.30
4) เขตยูคาลิปตัส	1,582	2.14
5) เขตปลูกสัก	5	0.01
2.4 เขตปลูกไม้ผล	574	0.78
1) เขตปลูกไม้ผลผสม	50	0.07
2) เขตปลูกมะพร้าว	3	0.00
3) เขตปลูกมะม่วง	111	0.15
4) เขตปลูกกล้วย	222	0.30
5) เขตปลูกลำไย	171	0.23
6) เขตปลูกมะละกอ	17	0.03

ตารางที่ 6-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
2.5 เขตปลูกพืชผัก	13	0.02
2.6 เขตปศุสัตว์	19	0.03
2.5 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	17	0.02
3. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	219	0.30
4. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,206	5.69
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	885	1.20
รวม	73,880	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตพื้นที่ป่าไม้

มีเนื้อที่ 17,611 ไร่ หรือร้อยละ 23.84 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย 17,375 ไร่ หรือร้อยละ 23.52 ได้แก่ ป่าละหานทราย ป่าดงใหญ่ และ ป่าบ้านกรวดแปลงที่ 5 พื้นที่ป่านอกกฎหมาย 236 ไร่ หรือร้อยละ 0.32

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 50,959 ไร่ หรือร้อยละ 68.97 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 7 เขต ดังนี้

1) **เขตนาข้าว** มีเนื้อที่ 19,516 ไร่ หรือร้อยละ 26.42 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปึกธงชัย(Ptc-gm-sLA/b),ชุดดินละหานทราย(Lah-sLA),ดินคล้ายชุดดินละหานทราย(Lah-fl-sLA),ชุดดินปึกธงชัย(Ptc-sLB),ชุดดินศรีขรภูมิ(Sik-silA),ดินคล้ายชุดดินเขมราฐ(Kmr-hb,col/c-sLA), ชุดดินวัฒนา(Wa-cA),ชุดดินบุรีรัมย์(Br-clA,Br-clB),ชุดดินสบปราบ(So-gclB),ชุดดินภูพาน(Pu-sLB)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
- น้ำท่วมในช่วงที่ฝนตกชุก
- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอยาก

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และปลูกพืชผักปลอดภัย
- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ และระบายน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว ขอรับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 7 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลพบุรี(Lah-sIA)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 12,746 ไร่ หรือร้อยละ 17.25 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย(Ptc-gm-slA/b),ดินคล้ายชุดดินลพบุรี(Lah-fl-slA),ชุดดินลพบุรี(Lah-slA),ชุดดินปักธงชัย(Ptc-slB),ดินคล้ายชุดดินเขมร(Kmr-hb,col/c-slA),ชุดดินภูพาน(Pu-slB),ชุดดินศรีนครินทร์(Sik-slA),ชุดดินบุรีรัมย์(Br-clA),ดินคล้ายชุดดินภูพานPu-md,fl-slC,ชุดดินวัฒนา(Wa-cA),ชุดดินสบปราบ So-gclB ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด และเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย

- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้เทคโนโลยีการจัดการดินกรรพัฒนาที่ดิน
- จัดการพื้นที่ Zoning ในการปลูกอ้อย
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- สนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูกอ้อยให้ได้ผลผลิตสูง

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น

3) *กรมวิชาการเกษตร* สนับสนุนก่อนพันธุ์คุณภาพ

4) *โรงงาน* สนับสนุนแหล่งเงินทุน และรับซื้อ

2.3) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 8,182 ไร่ หรือร้อยละ 11.07 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปักธงชัย(Ptc-slB),ชุดดินภูพาน(Pu-slB) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด และเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย

- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- สนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรบการใช้เทคโนโลยีในการปลูกมันสำปะหลังให้ได้ผลผลิตสูง
- 2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น
- 3) *กรมวิชาการเกษตร* สนับสนุนท่อนพันธุ์คุณภาพ

2.4 มันเทศ มีเนื้อที่ 1 ไร่ หรือร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปักธงชัย(Ptc-sLB)

2.5 มะเขือเทศ มีเนื้อที่ 10 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุคดินปักธงชัย(Ptc-gm-sLA/b),ชุคดินศรีขรภูมิ(Sik-sil) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด และเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย

- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- สนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมวิชาการเกษตร ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและสนับสนุนพันธุ์พืช

3) เขตปลูกไม้ยืนต้น

3.1) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม มีเนื้อที่ 54 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปึกธงชัย(Ptc-slB), ชุดดินลพบุรี(Lah-slA) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ดินขาดความชุ่มชื้น ไปกักเก็บน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมความรู้ให้แก่เกษตรกร
- 2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น
- 3) *กรมวิชาการเกษตร* สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ

3.2) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 8,015 ไร่ หรือร้อยละ 10.85 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย(Ptc-hb,gm-sLA/b),ชุดดินปักธงชัย(Ptc-sLB),ชุดดินภูพาน(Pu-sLB),ดินคล้ายชุดดินเขมราฐ(Kmr-hb,col/c-sLA),ดินคล้ายชุดดินลพบุรี(Lah-fl-sLA),ชุดดินลพบุรี(Lah-sLA),ดินคล้ายชุดดินภูพาน(Pu-md,fl-sLC),ชุดดินศรีนครินทร์(Sik-siLA),ชุดดินวัฒนา(Wa-cA),ชุดดินบุรีรัมย์(Br-clA) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ดินขาดความชุ่มชื้น ไปกักเก็บน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

3.3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 218 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย(Ptc-gm-sLA/b),ชุดดินปักธงชัย(Ptc-sLB),ชุดดินภูพาน(Pu-sLB),ดินคล้ายชุดดินลพบุรี(Lah-fl-sLA),ชุดดินลพบุรี(Lah-sLA) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ดินขาดความชุ่มชื้น ไปกักเก็บน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูกปาล์มน้ำมัน
- 2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น
- 3) กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ

3.4) เขตปลูกยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ 1,582 ไร่ หรือร้อยละ 2.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย(Ptc-gm-sIA/b),ชุดดินปักธงชัย(Ptc-slB),ชุดดินภูพาน (Pu-slB),ดินคล้ายชุดดินลพบุรี(Lah-sIA),ชุดดินลพบุรี(Lah-slA),ดินคล้ายชุดดินภูพาน (Pu-md,fl-slC),ดินคล้ายชุดดินเขมราฐ(Kmr-hb,col/c-sIA) ตามลำดับ

3.5 เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปักธงชัย(Ptc-slB)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

โรงงาน ประสานงานแหล่งรับซื้อ

4) เขตปลูกไม้ผล

4.1) เขตปลูกไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 50 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปักธงชัย(Ptc-mw-sLA)

4.2) เขตปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุตดินปักธงชัย(Ptc-gm-sLA/b)

4.3) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 111 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปักธงชัย(Ptc-mw-sLA)

4.4) เขตปลูกกล้วย มีเนื้อที่ 222 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูพาน(Pu-sLB),ดินคล้ายชุตดินภูพาน(Pu-md,fl-sLC),ชุตดินละหานทราย(Lah-sLA) ตามลำดับ

4.5) เขตปลูกลำไย มีเนื้อที่ 171 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินภูพาน(Pu-sLB)

4.6) เขตปลูกมะละกอ มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุตดินปักธงชัย(Ptc-gm-sLA/b),ชุตดินศรีขรภูมิ(Sik-siLA) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา

- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน และสนับสนุนพืชพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกร

1) *กรมวิชาการเกษตร* สนับสนุนความรู้ทางวิชาการและสนับสนุนพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกร

5) **เขตปลูกพืชผัก** มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย(Ptc-gm-slA/b),ชุดดินปักธงชัย(Ptc-mw-slA),ชุดดินลพบุรี(Lah-slA) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ และสนับสนุนพืชผักดีให้แก่เกษตรกร

1) *กรมวิชาการเกษตร* สนับสนุนความรู้ทางวิชาการและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผักดีให้แก่เกษตรกร

6) **เขตปศุสัตว์** มีเนื้อที่ 19 ไร่หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

7) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 17 ไร่หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพพื้นที่เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวด เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง

- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

6.4.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 219 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล

6.4.4 เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 4,206 ไร่ หรือร้อยละ 5.69 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ ร้านอาหาร รีสอร์ท สุสานและป่าช้า และสถานบริการน้ำมัน จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลตาจ้ง (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

6.4.5 เขตพื้นที่แหล่งน้ำ

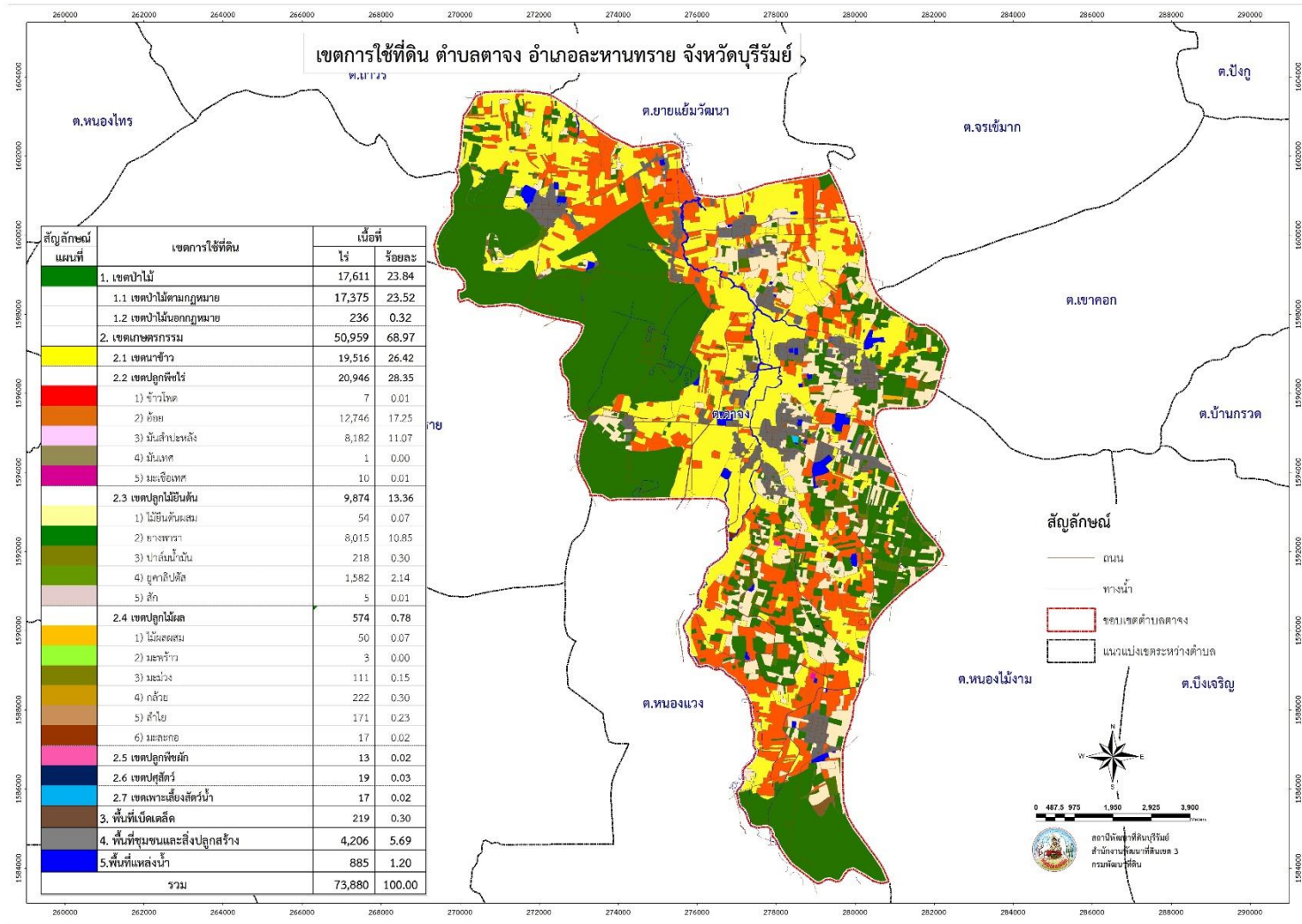
มีเนื้อที่ 885 ไร่ หรือร้อยละ 1.20 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เกิดมลพิษทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาบตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตาบตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

เดือน ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม											
นาข้าว			ถั่วพริ้ว ปอเทือง			หอมมะลิ 105						
บริเวณพื้นที่ดอน												
ข้าวโพด	ข้าวโพดหวาน		ถั่วพริ้ว ปอเทือง		หอมมะลิ 105							
อ้อย	อ้อย											
มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก ไม้ยืนต้นผสม											
ไม้ผล	มะพร้าว มะม่วง กัลยาล ลำไย มะละกอ ไม้ผลผสม											
เสาวรศ	เสาวรศ											
ปลูกพืชผัก	พืชผัก										พืชผัก	

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลตาจ่าง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลตาจ่างให้แก้ไขปัญหารวม 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล พร้อมติดตั้งพลังงานแสงอาทิตย์ และ (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้ง 4 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ้ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ้ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลตาจ้งไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลตาจ้ง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลตาจ้ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

- 1.1.6) การรณรงค์โกลบตอซัง
 - 1.1.7) การจัดหาปุ๋นโตโลไมต์
 - 1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.6) การจัดหาปุ๋นโตโลไมต์
 - 2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ** มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
- 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานบุรีรัมย์)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลตาจาง เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาบ่อบาดาลและระบบประปา และการก่อสร้างฝาย รวม 24 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกทำเลเลี้ยงสัตว์
- 2) โครงการขุดลอกหนองจุงบ้านดอนมัน หมู่ที่ 12
- 3) โครงการขุดลอกหนองหว้าบ้านดอนมัน หมู่ที่ 12
- 4) โครงการขุดลอกหนองหัวลิงบ้านหัวทำนบ หมู่ที่ 13
- 5) โครงการขุดลอกหนองตาหลอดบ้านศิลาทอง หมู่ที่ 21
- 6) โครงการขุดลอกห้วยลำตราดบ้านละลม หมู่ที่ 4
- 7) โครงการขุดลอกลำห้วยทาศใต้หนองคล้าบ้านหนองปรือ หมู่ที่ 6
- 8) โครงการขุดลอกลำห้วยตราดบ้านละลม หมู่ที่ 4
- 9) โครงการขุดลอกห้วยลำปะเทียบ้านเทพย์คัมภ์ หมู่ที่ 18
- 10) โครงการขุดลอกหนองกระจ้อนบ้านยางโป่งสะเดา ม.1
- 11) โครงการขุดลอกหนองพลวงบ้านตาจาง ม.5
- 12) โครงการขุดลอกสระที่สาธารณะบ้านโคกवान ม.11
- 13) โครงการขุดลอกสระน้ำสาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน บ้านหนองคัน ม. 11

7.5.2 การพัฒนาบ่อบาดาลและระบบประปา

- 1) โครงการขุดบ่อบาดาลสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ บ้านไทยพัฒนา หมู่ที่ 19
- 2) โครงการก่อสร้างระบบประปาบาดาล บ้านเทพย์คัมภ์ หมู่ที่ 18
- 3) โครงการขยายเขตน้ำประปา บ้านโคกตาพรหม หมู่ที่ 2
- 4) โครงการขยายเขตประปา บ้านหนองโบสถ์ หมู่ที่ 17
- 5) โครงการขยายเขตประปาชุมชน บ้านดอนมัน หมู่ที่ 12
- 6) โครงการขยายเขตประปาหมู่บ้าน บ้านหนองคัน หมู่ที่ 15
- 7) โครงการขยายเขตน้ำประปาจากหมู่บ้านไปหนองปิด บ้านโคกตาพรหม ม.2
- 8) โครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน บ้านบุ หมู่ที่ 3
- 9) ติดตั้งระบบโซลาเซลล์ประปาหมู่บ้าน บ้านหัวทำนบ ม.13

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้น บ้านเทพย์คัม หมู่ที่ 18
- 2) โครงการปรับปรุงฝายน้ำล้นทำนบตาทวน บ้านตาจาง หมู่ที่ 5

ปัญหาของตำบลตาจางในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินในพื้นที่ตำบลตาจางนั้น คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพินำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป ทำให้พื้นที่ตำบลตาจางมีความเหมาะสมน้อยสำหรับการปลูกข้าว

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระยะยาวเรื่องขาดปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน จะสรุปได้ว่ามี 4 ประการ คือ (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (3) การรณรงค์ไถกลบตอซัง และ (4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินพื้นที่ดินกรด

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้านั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจวนต้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 22 หมู่บ้านในตำบลตาจางที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระยะยาวเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ลำห้วย เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล และ (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าว จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินและปัญหาการขาดแคลนน้ำ ทั้งตำบลตาจางได้โดยสิ้นเชิง”

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.-ธ.ค.2564) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบล โดยเน้น 3 กิจกรรม คือ

- 1.1) การสำรวจออกแบบงานพัฒนาแหล่งน้ำ
- 1.2) การสำรวจออกแบบการสร้างฝายกักเก็บน้ำ
- 1.3) การสำรวจออกแบบงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ทั้งนี้ ได้มีการสำรวจออกแบบงานจัดระบบอนุรักษ์และน้ำ ในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ในพื้นที่ ม.21 บ้านศิลาทอง ตำบลตาจาง ไว้แล้ว ดังนั้นการดำเนินการสำรวจและออกแบบ อาจประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

1) งานเร่งด่วน

งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาหน้าอุบโภาคและบริโภาค โดยวิธีการจัดทำฝายชะลอน้ำ และขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน

2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำ คือ สนับสนุนกิจกรรมปรับปรุงบำรุงดิน การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม (Agri-Map) และขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 19,516 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	77,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	297,500
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	228,000
	1.5 การผลิตปุ๋ยหมัก พด.	68,000
	1.6 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	20,000
	1.7 การจัดหาปุ๋ยนโดโลไมท์	85,000
	1.8 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	2,490
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	487,200
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	285,700
	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	440,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 20,946 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 574 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	77,000
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 9,874 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	297,500
1.5 เขตปลูกพืชผัก เนื้อที่ 13 ไร่	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	228,000
	1.5 การผลิตปุ๋ยหมัก พด.	68,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	85,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	2,490
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	487,200
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	285,700
	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	440,000
1.6 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 19 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ	
1.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 17 ไร่	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	487,200

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 19,516 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 20,946 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 574 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 9,874 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชผัก เนื้อที่ 13 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์) 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการ เกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริม การเกษตร) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
1.6 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 19 ไร่ 1.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 17 ไร่	1. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 885 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานบุรีรัมย์)

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	297,500	297,500	297,500	297,500	297,500	1,487,500	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	80	80	80	80	80	400	280,000	280,000	280,000	280,000	280,000	1,400,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.5 การทำปุ๋ยหมัก พด.1	ตัน	100	100	100	100	100	500	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	1,700,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	ตัน	100	100	100	100	100	500	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์เฝ้าสังเกตข้อชั่ง	ไร่	20	20	20	20	20	100	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	24	24	24	24	24	25	487,200	487,200	487,200	487,200	487,200	2,436,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม,พื้นที่ แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	500,000	500,000	500,000	500,000	500,000	2,500,000	600,000	600,000	600,000	600,000	600,000	3,000,000	พด.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ														
เขตนาข้าว	4.1 การจัดระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	1,600,000	1,600,000	1,600,000	1,600,000	1,600,000	8,000,000	พด.
เขตนาข้าว	4.2การจัดระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำในพื้นที่ไม่เหมาะสม ตาม Agri-Map	ไร่	500	500	500	500	500	2,500	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	4.3 การจัดทำระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำพร้อม ปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	245	245	245	245	245	1,225	490,000	490,000	490,000	490,000	490,000	2,450,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นงบประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS),
Rome.

_____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific
Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering,
and Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin
Heidelberg.

บทที่ 2

กรมการปกครอง. 2564. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ วันที่ 1-18 พฤษภาคม 2564)**.
กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2564. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลตาจาง ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **หมอดินอาสาตำบลตาจาง ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. **ภูมิอากาศจังหวัดลพบุรี**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/ภูมิอากาศลพบุรี.pdf>, 1
พฤษภาคม 2564.

_____. 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ
และสังคม. ไฟล์ข้อมูล.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูล
สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดลพบุรี**. ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลตาจ้ง. 2562. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2565).**

เทศบาลตำบลตาจ้ง อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2564. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **ข้อมูลทรัพยากรดิน.** ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

คंसันย์ อรัญวาสณ์ และคำรณ ไทรพิง. 2562. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.**

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2563. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พ.ศ.2561-2565.** ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง.** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรี. 2564. **ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2564.** ไฟล์ข้อมูล.

_____ . 2564. **ยุทธศาสตร์จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2564.** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564).** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. **ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579).** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. **แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25
กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี. 2564. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี
(พ.ศ.2561-2565). ไฟล์ข้อมูล.

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำการอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปี และ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เกือบหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

รักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าไม้ คุ้มครองรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เกือบหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลือนอยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีไผ่เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิประเทศ ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาพร้อมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่น ๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติกันอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงานประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และ

เงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

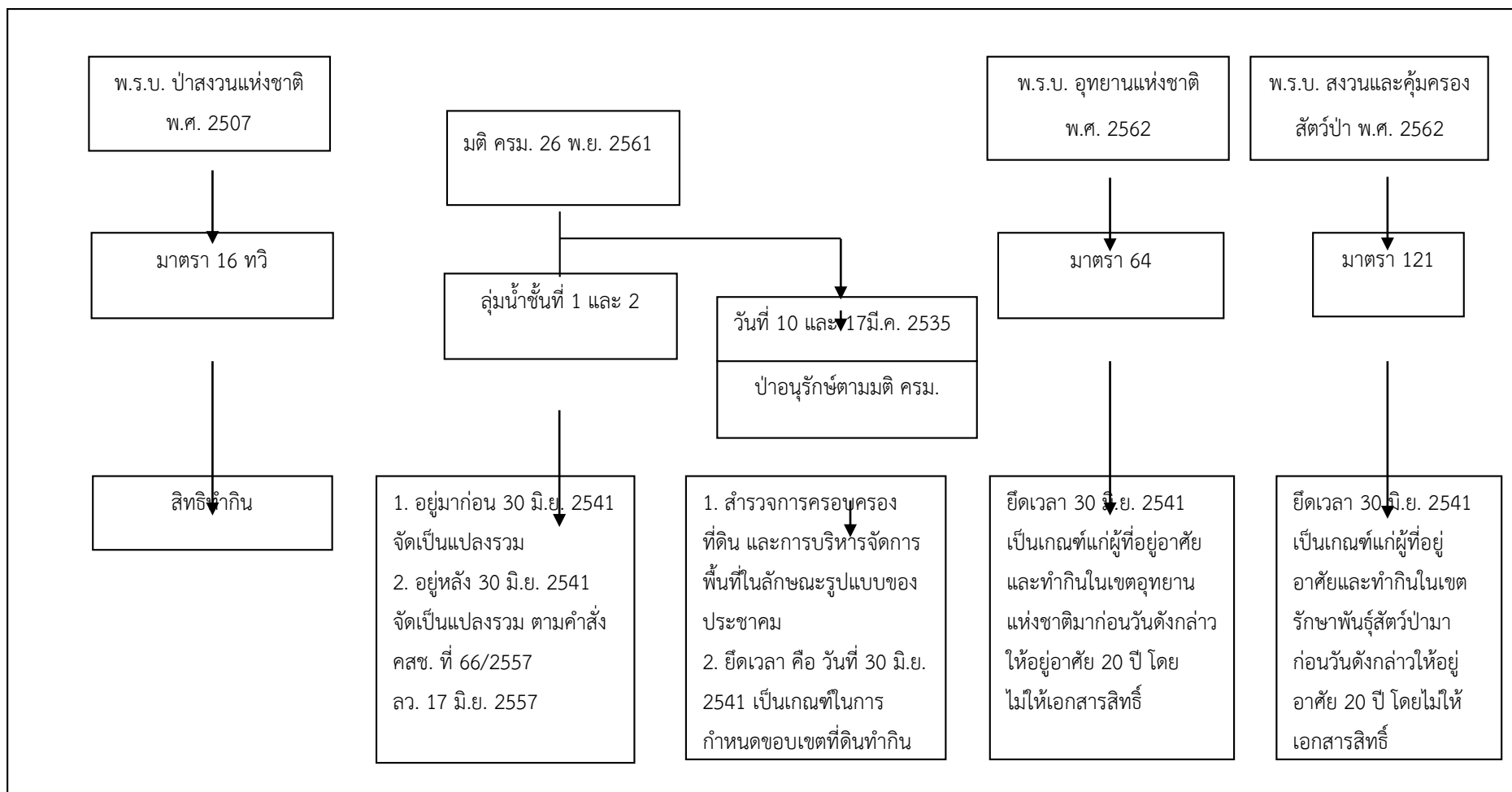
พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย รัฐบาล (คทช.)</p>
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตาม คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<p>อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน</p>
<p>กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการ สงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<p>1.จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลง รวม 2.กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง ยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ 3.ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง 4.ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้าง พังทลาย วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดหา พันธุ์ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินใน ระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของ ต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและ พืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ 1. หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับ พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ เดิม ไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่ เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และเป็นการให้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ 2. แนวทางการจัดการพื้นที่ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการ ครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหาร</p>

	<p>เพื่อการอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของชุมชน โดยมีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับ คือ</p> <p>2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการสำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนี้ๆ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 66/2547 มาตราตรวจสอบร่วมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่ 5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <p>-พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>- พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2. คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3. คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p>

	<p>3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>
--	--

รูปผนวกที่ 1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2

ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้ท่อน ไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือ กับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาหน่วัตถกรรมการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงพลังงานจาก ไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศญี่ปุ่นในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อ พลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการ อย่างยั่งยืนโดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ด หรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัด พังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่า โรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตันต่อปี และ ส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงาน เช่น บริษัทกัลฟ์ เอเนอจี ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดหาวัตถุดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระถินณรงค์ กระถินเทพา กระถินยักษ์ สนประดิพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเปลี่ยนสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579 (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้น ได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด” (กทย. และ กพผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจ ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนา พันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาควิชาสหประชาชาติ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง ทั้งนี้ได้มีการระบุว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท (www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่าเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำให้ชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง ความหลากหลายทางพันธุกรรม การดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเรื่อง กฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริม กระตู่ และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกรักหวงแหน และการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้านเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่อง ความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง การตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานกระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.14) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและเครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งศึกษาวิจัย และจดบันทึกต้นไม้

3.15) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และมาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาดการค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อยในโครงการชุมชนไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

สวนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า ได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่าหลัก ค่าปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูกและปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่าตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วย ซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จากการจำหน่ายไม้ที่ตัดขาย ระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา ที่รอดตัดฟันต่างๆ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระถินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2. การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอต่อไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลี้ยงพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำ ซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำ ขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้น เนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์ จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำ ซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาทต่อกิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตาม การปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการแต่งกอตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำต่อกอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตลำและหน่อในตารางผนวกที่ 2-2

จากการปลูกไม้เลื้อยจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาทต่อไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ป้องกันไฟ ระบบน้ำ และการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาทต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาทต่อไร่ต่อ 1รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ 2-3

ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4x5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลำและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ			ผลผลิตและรายได้หน่อ		
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ	รายได้ลำ	ผลผลิตหน่อ	รายได้
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี	(บาทต่อปี)	(บาทต่อปี)	(กก./ปี)	(บาทต่อไร่)
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”